

Frjálsi
lífeyrissjóðurinn

Ársreikningur 2020

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar.....	3
Áritun óháðs endurskoðanda.....	9
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	12
Efnahagsreikningur.....	13
Yfirlit um sjóðstreymi.....	14
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu.....	15
Skýringar.....	16
Deildaskipt yfirlit.....	42
Kennitölur.....	45
Sundurliðanir á verðbréfum.....	51
Óendurskoðuð yfirlit:	
Ófjárhagslegar upplýsingar.....	56
Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2021 (útdráttur).....	58
Stjórnarháttayfirlýsing.....	60

Skýrsla stjórnar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn var stofnaður árið 1978 og starfar samkvæmt leyfi frá Fjármálaráðuneytinu samkvæmt 52. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn starfaði eingöngu sem séreignarsjóður til 1. júlí 1999 þegar sjóðurinn stofnaði tryggingadeild. Sjóðurinn hentar þeim sem geta valið um í hvaða lífeyrissjóð þeir greiða skylduiðgjöld sín og öllum þeim sem vilja greiða viðbótariðgjöld í sjóðinn. Sjóðfélögum hefur frá ársbyrjun 2008 boðist að velja á milli fjögurra fjárfestingarleiða séreignardeildar sem eru með mismunandi fjárfestingarstefnu sem geta falið í sér mismunandi áhættu og ávöxtun.

Sjóðfélagar, ávöxtun og eignir

Í lok árs 2020 voru sjóðfélagar 62.119 og fjölgaði þeim um 2.044 á árinu en heildarfjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld í sjóðinn á árinu var 22.374 samanborið við 22.515 á fyrra ári. Hrein eign sjóðsins nam 334,6 milljörðum kr. og stækkaði sjóðurinn um 50,1 milljarð kr. eða 17,6%. Hrein eign fjárfestingarleiða í séreignadeild var 229,5 milljarðar kr. og hrein eign tryggingadeildar var 105,1 milljarður kr. Iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðenda námu 20,9 milljörðum kr. og jukust um 0,09% á milli ára og heildarlífeyrisgreiðslur námu tæpum 6,9 milljörðum kr. og hækkuðu um 51,6% á milli ára. Heildarlífeyrisgreiðslur, án tillits til tímabundinna útgreiðslna og ráðstöfunar inn á höfuðstól lána, sbr. bráðabirgðaákvæða laga hækkuðu um 24,7%. Yfirlit um helstu þætti einstakra leiða er sem hér segir:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild Markaðsvirði	Trygginga- deild Bókfært virði
Nafnávöxtun	14,1%	10,7%	7,4%	15,1%	11,4%	11,8%
Meðaltal nafnávöxtunar sl. 5 ára	7,7%	7,2%	6,3%	7,7%	7,5%	7,0%
Meðaltal nafnávöxtunar sl. 10 ára.....	9,0%	7,9%	6,4%	9,8%	8,4%	8,0%
Raunávöxtun	10,2%	7,0%	3,8%	11,2%	7,7%	8,0%
Meðaltal raunávöxtunar sl. 5 ára.....	5,0%	4,4%	3,6%	5,0%	4,7%	4,2%
Meðaltal raunávöxtunar sl. 10 ára.....	5,8%	4,8%	3,3%	6,7%	5,3%	4,9%
Hrein eign í milljónum króna	164.052	23.914	40.194	1.356	110.211	105.094
Fjöldi sjóðfélaga/rétthafa	49.483	6.470	8.986	332		48.498
Fjöldi sem greiddi í sjóðinn á árinu	16.048	2.667	3.814	262		18.259
Meðalfj. sem greiddi í sjóðinn á árinu	12.839	2.218	3.330	195		14.912
Fjöldi lífeyrisþega	1.305	252	996	9		2.340

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild
Markhópur	54 ára og yngri	55 ára og eldri	Lífeyris- þegar	Áhættu- sæknir	Allir
Fjárfestingarstefna 2020:					
Innlend skuldabréf	46%	74%	100%	36%	64%
Erlend skuldabréf	6%	4%	0%	5%	5%
Innlend hlutabréf	17%	8%	0%	19%	11%
Erlend hlutabréf	27%	12%	0%	36%	18%
Erlenda sérhæfðar fjárfestingar	4%	2%	0%	4%	2%
	100%	100%	100%	100%	100%

Skýrsla stjórnar

Ávöxtun

Heimsfaraldur COVID-19 ásamt takmörkunum og óvissu sem honum fylgdu einkenndu árið 2020. Óhætt er að segja að faraldurinn hafi haft áhrif á fjármála- og verðbréfamarkaði þar sem miklar sveiflur voru á ávöxtun og veruleg lækkun var á hlutabréfamörkuðum, innlendum sem og erlendum, á fyrsta ársfjórðungi. Þrátt fyrir mikinn samdrátt landsframleiðslu, hækkun verðbólgu og auknið atvinnuleysi þá skiluðu verðbréfamarkaðir fjárfestum almennt góðri ávöxtun þegar litið er á árið í heild. Nafnávöxtun fjárfestingarleiða sjóðsins var á bilinu 7,4% til 15,1% á árinu sem samsvarar 3,8% til 11,2% raunávöxtun. Við samanburð á ávöxtun ætti að hafa í huga að ólíkar fjárfestingarstefnur gilda fyrir einstakar fjárfestingarleiðir.

Annað árið í röð voru erlend hlutabréf sá eignaflokkur hjá Frjálsa sem gerði best en heimsvísitala erlendra hlutabréfa (e. MSCI World Index) hækkaði um 14,1% í Bandaríkjadal sem samsvarar 20,3% hækkun í íslenskum krónum þegar tekið er tillit til gengisveikingar krónunnar.

Góð ávöxtun einkendi innlendan hlutabréfamarkað og úrvalsvísitala hlutabréfa (OMX Iceland 10 Cap) hækkaði um 21,3% en vert er að taka fram að hækkunin var mest á seinni hluta árs.

Þær leiðir sem eru með mest vægi hlutabréfa, Frjálsi áhætta og Frjálsi 1, skiluðu því hæstri ávöxtun á árinu.

Ávöxtun á innlendum skuldabréfamarkaði var einnig góð þar sem lækkandi vaxtastig leiddi til hækkunar á virði skuldabréfa. Nafnávöxtun óverðtryggðra ríkisskuldabréfa var á bilinu 5,4% til 7,4% og ávöxtun verðtryggðra á bilinu 4,9% til 9,4%. Hæsta ávöxtunin var í millilöngum verðtryggðum skuldabréfum en ávöxtun óverðtryggðra bréfa var samt sem áður ekki langt undan.

Frjálsi Áhætta, sem er áhættumesta fjárfestingarleið sjóðsins, skilaði 15,1% nafnávöxtun á árinu en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 7,7% á ársgrundvelli.

Frjálsi 1, sem er stærsta, elsta og fjölmennasta leið sjóðsins, skilaði 14,1% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 7,7% á ársgrundvelli.

Frjálsi 2 skilaði 10,7% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 7,2% á ársgrundvelli.

Frjálsi 3 skilaði 7,4% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 6,3% á ársgrundvelli. Fjárfestingarleiðin samanstendur af skuldabréfum og innlánum.

Tryggingadeild sjóðsins skilaði 11,4% nafnávöxtun miðað við að skuldabréf sjóðsins séu gerð upp á markaðsvirði. Fimm ára nafnávöxtun er 7,5% á ársgrundvelli.

Tryggingafræðileg athugun

Í árslok 2020 voru eignir tryggingadeildar umfram áunnar skuldbindingar (áunnin staða) 7,2%, núvirt framtíðariðgjöld umfram núvirtar framtíðarskuldbindingar (framtíðarstaða) -3,3% og heildareignir umfram heildarskuldbindingar (heildarstaða) 1,5%. Heildarstaða segir til um tryggingafræðilega stöðu sjóðsins og fæst með því að leggja saman áunna og framtíðarstöðu sjóðsins. Heildarstaðan lækkaði um 0,1 prósentustig á milli ára en staðan er vel innan hámarks vikmarka sem lög mæla fyrir um.

Raunávöxtun tryggingadeildar var 7,7% sem er vel yfir 3,5% raunávöxtunarviðmiði lífeyrissjóða. Þrátt fyrir það hækkaði áunna staðan eingöngu um 0,1 prósentustig en markaðsávöxtun eigna skilar sér ekki beint í tryggingafræðilegt uppgjör þar sem skuldabréf eru metin á fastri ávöxtunarkröfu og verðbreyting hlutabréfa kemur inn með töf. Framtíðarstaðan lækkaði um 0,8 prósentustig fyrst og fremst því iðgjöldin standa ekki fyllilega undir lágmarkstryggingavernd sem lífeyrissjóðum er skylt skv. lögum að veita sjóðfélögum. Í náinni framtíð þarf að hækka iðgjald til lágmarkstryggingaverndar til að koma á jafnvægi á framtíðarstöðu tryggingadeildar.

Hækkandi meðalævi

Ein helsta áskorun sjóðsins er sú ánægjulega staðreynd að meðalævilengd þjóðarinnar fer hækkandi. Lenging á meðalævi þýðir að ellilífeyrir úr tryggingadeild, sem er greiddur til æviloka, er að meðaltali greiddur lengur til hvers sjóðfélaga og að öðru óbreyttu hækka skuldbindingar sjóðsins. Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga (FÍT) samþykkti í desember 2020 nýjar dánar- og eftirlífendatöflur byggt á áætlun um lífslíkur fólks í framtíðinni. Áætlunin gerir ráð fyrir að fólki lifi að meðaltali lengur en gert er ráð fyrir í núverandi forsendum um lífslíkur sem byggjast á reynslu árána 2014-2018. Ef fjármálaráðuneytið innleiðir hinar nýju töflur í reglugerð þá munu skuldbindingar tryggingadeildar hækka og gera má ráð fyrir að þær muni gilda við mat á skuldbindingum 31. desember 2021. Ef notast hefði verið við hinar nýju töflur hefði áunna staðan verið -2,3%, framtíðarstaðan -17,9% og heildarstaðan -11,1%.

Skýrsla stjórnar

FÍT leggur til að mótvægisáðgerðir lífeyrissjóða vegna hækkandi skuldbindinga verði svipaðar þeim sem voru kynntar á árinu 2016 en þá var fyrirhuguðum breytingum frestað. Hugmyndirnar fela í sér að viðmiðunardur ellilífeyrisréttinda verði hækkaður í skrefum. Áfram verði þó hægt að flýta eða fresta töku lífeyris og því verði lífeyristökualdur sveigjanlegur líkt og nú er. Markmið þessara mótvægisáðgerða er fyrst og fremst að draga úr hækkun skuldbindinga vegna hækkandi meðalævi. Færa má rök fyrir því að eðlilegt sé að við þessar breytingar hækki viðmiðunardur ellilífeyris þannig að greiðslutími ellilífeyris verði svipaður að lengd hjá öllum árgöngum.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn ákvað á sínum tíma sem einn fárra lífeyrissjóða að bjóða upp á að skylduiðgjaldi yrði ráðstafað að hluta til frjálsrar séreignar sem er laus til útborgunar við 60 ára aldur. Tillögur FÍT munu ekki hafa áhrif á útgreiðslur frjálsrar séreignar. Nánar á eftir að útfæra mótvægisáðgerðir FÍT en verði þær innleiddar af lífeyrissjóðum þá má gera ráð fyrir að breyta þurfi samþykktum Frjálsa á aukaárfundi síðar á árinu 2021.

Fjárfestingarstefna 2021

Í fjárfestingarstefnu Frjálsa lífeyrissjóðsins 2021 er lagt upp með að auka hlutfall og fjölbreytni erlendra eigna og minnka hlutfall innlendra eigna, að undanskilinni fjárfestingarstefnu Frjálsa 3 þar sem eingöngu er fjárfest í innlendum skuldabréfum og innlánnum. Vaxtastig hefur lækkað verulega undanfarin ár og er stjórn meðvituð um að áhættuminni fjárfestingarkostir munu ólíklega einir og sér skila nægilegri langtímaávöxtun til að standa undir markmiðum um lífeyri í framtíðinni. Hlutfall áhættumeiri eigna er því aukið, þar með talin áhætta skuldabréfasafns og vægi óskráðra innlendra hlutabréfa, til að freista þess að ná hærri langtímaávöxtun en jafnframt má gera ráð fyrir að skammtímasveiflur í ávöxtun aukist vegna þessa.

Í viðauka ársreikningsins er að finna nánari upplýsingar um fjárfestingarstefnu sjóðsins.

Þróun sjóðfélagalána

Sjóðfélagalán Frjálsa jukust verulega á milli ára. Afgreidd voru 628 lán að fjárhæð 14,9 milljarðar kr. en árið 2019 var fjöldi lána 210 að fjárhæð 4,4 milljarðar kr. Töluvert var um uppgreiðslur eldri lána á árinu og nam heildarfjárhæð þeirra 13,4 milljörðum kr. frá 803 lántakendum en árið 2019 voru uppgreiðslur 4,2 milljarðar kr. frá 314 lántakendum. Af nýjum lánnum voru 86% óverðtryggð og 14% verðtryggð.

Hámarksfjárhæð einstaklinga var hækkuð á árinu úr 20 milljónum í 40 milljónir og er nú jöfn hámarksláni fyrir hjón eða sambúðarmaka.

Úttekt á viðbótarsparnaði vegna COVID-19

Vegna heimsfaraldursins ákváðu stjórnvöld að heimila sjóðfélögum að taka út viðbótarsparnað þótt 60 ára aldri væri ekki náð. Hámarksútgreiðsla sjóðfélaga var 12 milljónir kr. en þó aldrei hærri fjárhæð en uppsöfnuð séreign þann 1. apríl 2020. Útgreiðsla fer fram í jöfnum mánaðarlegum greiðslum, 800 þús. kr. á mánuði fyrir skatt á allt að 15 mánuðum frá umsókn. Umsóknarfrestur um útgreiðslu rann út um sl. áramót en á árinu greiddi Frjálsi út 1,3 milljarð kr. til 922 sjóðfélaga.

Stafræn vegferð Frjálsa hefur komið sér vel á tímum COVID-19

Frjálsi hefur lagt mikla áherslu á stafræna þjónustu á undanförunum misserum og er óhætt að segja að sú vegferð hafi komið sér vel þegar heimsfaraldur skall á af fullum þunga á vormánuðum með tilheyrandi áhrifum. Frjálsi lagði höfuðáherslu á að tryggja öryggi sjóðfélaga, launagreiðenda og starfsfólks í viðleitni við að sporna við frekari útbreiðslu Corona veirunnar og hefur starfsfólk að stórum hluta unnið að heiman. Móttöku var lokað tímabundið síðastliðið vor og haust en aðrar þjónustuleiðir þeim mun betur nýttar til að viðhalda þjónustu við sjóðfélaga og launagreiðendur. Eftir að móttakan opnaði að nýju hefur verið lögð áhersla á fyrirframbókaða fundi, með það að markmiði að draga úr biðtíma og lágmarka smithættu. Hefur það gefið mjög góða raun. Um tíma fór þjónustan einkum fram í gegnum síma, netspjall og tölvupóst. Greiðslumat vegna umsókna um sjóðfélagalán fer fram með rafrænum hætti eins og síðustu ár og í sífelld fleiri aðgerðum er nú hægt að bjóða sjóðfélögum upp á rafrænar undirritanir.

Tímabundin úrræði

Fliótlega eftir að faraldurinn skall á var opnað fyrir umsóknir um fyrirframgreiðslur viðbótarlífeyrissparnaðar. Þá bauð Frjálsi lánþegum sínum upp á greiðsluhlé á lánagreiðslum til að koma til móts við greiðsluferfiðleika, fyrst til þriggja mánaða og svo framlengingu til samtals sex mánaða. Hvort tveggja var gert aðgengilegt með stafrænum hætti.

Skýrsla stjórnar

Frjálsi til þín

Það er ánægjulegt að segja frá því að nú býðst sjóðfélögum Frjálsa einnig að fá ráðgjöf hvar sem þeir eru staddir. Samtal sjóðfélaga og ráðgjafa fer fram á Teams fjarfundarforritinu í gegnum tölvu, spjaldtölvu eða snjallsíma. Boðið er upp á útgreiðsluráðgjöf og almenna ráðgjöf um lífeyrissparnað og lífeyrissjóðslán. Fræðslumyndband og leiðbeiningar um notkun Teams eru aðgengilegar af vefsíðu sjóðsins. Auk þess er nú boðið upp á netspjall með auðkenningu á frjalsi.is sem gefur möguleika á ítarlegri upplýsingagjöf en áður.

Frjálsi er kominn í Arion appið

Sjóðfélögum Frjálsa býðst nú einstök yfirsýn yfir lífeyrissparnað sinn en þeir geta nálgast upplýsingar um hann með einföldum og aðgengilegum hætti í Arion appinu.

Arion appið er opið öllum og því geta sjóðfélagar Frjálsa fylgst með lífeyrissparnaði sínum án þess að vera í bankaviðskiptum við Arion banka. Allir notendur appsins geta sótt um viðbótarsparnað og skyldusparnað í Frjálsa. Í appinu geta sjóðfélagar einnig gert helstu breytingar á forsendum samnings eins og að breyta hlutfalli viðbótarsparnaðar og tilkynna um nýjan launagreiðanda.

Þetta og meira til geta sjóðfélagar Frjálsa séð í Arion appinu:

- núverandi stöðu séreignar
- ávöxtun og þróun séreignar frá upphafi
- áætlaða séreign við starfslok og mánaðarlega útgreiðslu
- áunnin og áætluð eftirlaunaréttindi í samtryggingu við starfslok
- yfirlit yfir lán og hægt er að greiða inn á það
- ráðstöfun viðbótarsparnaðar inn á húsnæðislán og hvort greiðslur séu virkar
- ráðstöfun viðbótarsparnaðar til húsnæðiskaupa

Rafrænar kosningar á aðalstjórn

Stjórn Frjálsa hefur unnið að innleiðingu á rafrænni atkvæðagreiðslu við kosningu á aðalstjórn. Stefnt er að því að rafræn atkvæðagreiðsla fari fram viku fyrir ársfund en þeir sem ekki nýti sér rafrænan kosningarrétt geti kosið eins og áður með skriflegum hætti á ársfundinum. Kosning varamanna og atkvæðagreiðsla á tillögum fari fram á fundinum með hefðbundnum hætti.

Ábyrgar fjárfestingar hluti af framúrskarandi UFS einkunn

Aðalmarkmið að baki hugmyndafræði ábyrga fjárfestinga er að stuðla að jákvæðum áhrifum á umhverfið, félagslega þætti og stjórnarhætti, (UFS e. ESG) draga úr áhættu og skila sjálfbærri langtímaávöxtun. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur ákveðið að horfa til þessara þátta í starfsemi sinni og sett var stefna í þeim efnum árið 2018 sem síðan þá hefur verið framfylgt með virkum hætti.

Eignastýring fagfjárfesta hjá Arion banka, sem annast eignastýringu sjóðsins, hefur þróað aðferðafræði og innleitt verklag ábyrga fjárfestinga í starfshætti sína fyrir hönd sjóðsins þar sem horft er til þriggja grunnþátta sjálfbærni; umhverfis- og félagslegra þátta og stjórnarháttanna. Samhliða því er sáttmáli Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) hafður til hliðsjónar við eignastýringu Frjálsa. Þessi sáttmáli tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun með einum eða öðrum hætti og með því má segja að í starfsemi sjóðsins sé unnið í átt að markmiðunum.

Eignastýringin hefur fyrir hönd sjóðsins unnið markvisst að því að hvetja forsvarsmenn skráðra íslenskra félaga á Aðallista Kauphallarinnar til að bæta upplýsingagjöf tengda UFS þáttum. Greining var gerð á opinberum ófjárhagslegum upplýsingum félaganna s.l. tvö ár, óskað hefur verið eftir fundum með félögunum og samtöl átt sér stað við forsvarsmenn um niðurstöður greiningarinnar svo og almennt um málefni samfélagsábyrgðar í starfsemi þeirra. Niðurstöður greiningarinnar hafa sýnt fram á að ófjárhagsleg upplýsingagjöf hefur aukist til muna á milli ára hjá félögunum, bæði magn þeirra og gæði, sem auðveldar Frjálsa og öðrum að taka tillit til UFS þátta við fjárfestingarákvarðanir.

Arion banki fékk á árinu 2020 framúrskarandi einkunn í UFS-áhættumati Reitunar (e. ESG rating) en í matinu er skoðað hvernig bankinn vinnur að umhverfis- og félagsþáttum ásamt stjórnarháttum í starfsemi sinni. Í umsögn Reitunar kom fram að áhrifavald hafi verið nýtt með jákvæðum hætti meðal annars með því að eignastýring hafi, auk þess að meta UFS þætti í starfsemi fyrirtækja, veitt þeim aðstoð og eftirfylgni við að standa betur að málaflokknum.

Skýrsla stjórnar

Frjálsi verðlaunaður fyrir ábyrgar fjárfestingar

Fagtímaritið Investment Pension Europe (IPE) valdi Frjálsa lífeyrissjóðinn besta lífeyrissjóð Evrópuþjóða með færri en milljón íbúa árið 2020 fyrir vinnu í tengslum við ábyrgar fjárfestingar. Frjálsi deildi verðlaununum með Almenna lífeyrissjóðnum en þetta eru 13. verðlaunin sem Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur fengið frá IPE frá árinu 2005, sem er mesti fjöldi IPE verðlauna sem íslenskum lífeyrissjóði hefur hlotnast.

Í umsögn dómnefndar sagði að sjóðurinn væri frábært dæmi um lífeyrissjóð sem ýtir undir breytingar og nýsköpun í umhverfis-, félagslegum þáttum og stjórnarháttum (UFS) á heimamarkaði sínum.

Frjálsi setti sér stefnu í ábyrgum fjárfestingum árið 2018 sem síðan hefur verið framfylgt með virkum hætti í samráði við rekstraraðila sbr. fyrrgreind umfjöllun um ábyrgar fjárfestingar.

Aukin upplýsingargjöf á vef Frjálsa

Frjálsi jök á árinu verulega upplýsingargjöf á vef sjóðsins. Bætt var við upplýsingum um veltu sjóðsins, viðskipti við verðbréfamiðlanir, fjárfestingar tengdar rekstraraðila og þróun kostnaðarhlutfalls sjóðsins. Aðrar upplýsingar eru rekstrarsamningurinn við Arion banka, framkvæmd hluthafastefnu og sundurliðun á einstökum fjárfestingum sjóðsins. Ennfremur má nefna fjölda greina sem ritaðar hafa verið um starfsemi og fjárfestingar sjóðsins, m.a. um árangur sérhæfðra fjárfestinga og erlendra hlutabréfastýringar sjóðsins.

Mikið hefur áunnist í upplýsingagjöf og gagnsæi hjá Frjálsa síðustu ár en sjóðurinn stefnir ótrauður á að halda áfram á þeirri vegferð. Það er von Frjálsa að þessar viðbætur mælist vel fyrir hjá núverandi og tilvonandi sjóðfélögum og að upplýsingarnar komi að góðum notum.

Lækkun umsýslubóknunar

Umsýslubóknun til rekstraraðila fyrir rekstur og eignastýringu sjóðsins skiptist í árlega hlutfallsþóknun af hreinni eign og árlega fasta þóknun sem breytist í hlutfalli við breytingu á vísitölu fjármála- og váttryggingastarfsemi. Frjálsi og Arion banki sömdu um að árlega hlutfallsþóknunin lækkaði frá 1. janúar 2020 úr 0,11% í 0,095% af hreinni eign sjóðsins. Umsýslubóknun ársins nam 619,7 milljónum kr. eða 0,20% af meðalstöðu hreinnar eignar sjóðsins og lækkaði um 0,04 prósentustig á milli ára. Auk þess greiddi sjóðurinn vörslubóknun til rekstraraðila og nam hún 49,6 milljónum kr.

Hreinar fjárfestingartekjur sjóðsins námu 36.331 milljónum kr. samanborið við 31.523 milljónum kr. árið áður. Umsýslubóknun sjóðsins ásamt öðrum rekstrarkostnaði var 0,24% af hreinni meðaleign sjóðsins á árinu 2019 og lækkaði um 0,04 prósentustig á milli ára.

Laun og aðrar þóknanir

Framkvæmdastjóri sjóðsins er eini starfsmaður sjóðsins en daglegum rekstri og eignastýringu er útvistað til Arion banka. Laun og launatengd gjöld starfsmanna, stjórnar og endurskoðunarnefndar námu 68,8 milljónum kr. á árinu. Þóknun til ytri endurskoðanda nam 7,8 milljónum kr., þóknun til innri endurskoðanda 2,7 milljónum kr. og þóknun til tryggingastærðfræðings sjóðsins 2,9 milljónum kr.

Stjórnarhættir

Frjálsi lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti og hefur til hliðsjónar leiðbeiningar um góða stjórnarhætti sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Stjórn hefur útbúið stjórnarháttaryfirlýsingu fyrir árið 2020 sem er birt í heild sinni í viðauka við ársreikning sjóðsins en henni er ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum, upplýsa haghafa um stjórnarhætti sjóðsins og uppfylla kröfur í reglum FME um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn telst til eininga tengdum almannahagsmunum skv. lögum um ársreikninga nr. 3/2006 með síðari breytingum. Í lögnum kemur fram að í yfirliti með skýrslu stjórnar skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar séu til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gerð grein fyrir stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum. Yfirlitið með ófjárhagslegum upplýsingum er að finna í viðauka í ársreikningnum.

Skýrsla stjórnar

Staðfesting ársreikningsins

Stjórn og framkvæmdastjóri Frjálsa lífeyrissjóðsins staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2020 með rafrænni undirritun sinni.

Reykjavík, 25. mars 2021

Stjórn

Ásdís Eva Hannesdóttir, stjórnarformaður
Anna Sigríður Halldórsdóttir
Björn Ingi Víctorsson
Elías Jónatansson
Elín Þórðardóttir
Jón Guðni Kristjánsson
Magnús Pálmi Skúlason

Framkvæmdastjóri

Arnaldur Loftsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Frjálsa lífeyrissjóðsins

Áritun um endurskoðun ársreikningsins

Álit

Við höfum endurskoðað ársreikning Frjálsa lífeyrissjóðsins („sjóðinn“) fyrir árið 2020. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu sjóðsins 31. desember 2020 og afkomu hans og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða.

Álitið er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar og stjórnar.

Grundvöllur álits

Við endurskoðum í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er lýst frekar í kaflanum Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins í árituninni. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við gildandi siðareglur fyrir endurskoðendur. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

Samkvæmt bestu vitund okkar og skilningi lýsum við yfir að við höfum ekki veitt neina óheimila þjónustu samkvæmt 1. mgr. 5. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014 og við erum óháð sjóðnum við endurskoðunina.

Við vorum fyrst kjörin endurskoðendur á ársfundi sjóðsins þann 13. maí 2019 og höfum verið endurskoðendur sjóðsins samfellt síðan þá.

Lykilþættir endurskoðunar

Lykilþættir endurskoðunar eru þeir þættir, sem samkvæmt faglegu mati okkar, höfðu mest vægi við endurskoðun ársreikningsins. Við gefum ekki sérstakt álit á einstökum lykilþáttum en tókum á þeim við endurskoðun á ársreikningnum í heild og við ákvörðun um álit okkar á honum.

Lykilþáttur	Viðbrögð í endurskoðuninni
<p>Tilvist og mat fjárfestinga</p> <p>Bókfært verð fjárfestinga nam 329.656 millj. kr. eða 98% af heildareignum þann 31. desember 2020 (2019: 276.362 millj. kr.). Vísað er til skýringar 2.8 og í skýringu 7 um fjárfestingar.</p> <p>Meðal fjárfestinga eru hlutabréf, hlutdeildarskírteini, skuldabréf og bundin innlán. Sjóðurinn setur sér fjárfestingastefnu þar sem meðal annars er fjallað um samsetningu verðbréfa og viktörk einstakra eignaflokka. Fjárfestingarnar eru að jafnaði í vörslu banka. Þar sem fjárfestingar eru verulegur hluti af eignum sjóðsins þá er það lykilþáttur í endurskoðun okkar að staðfesta að fjárfestingarnar séu til og í eigu sjóðsins.</p> <p>Fjárfestingarnar eru ýmist færðar á gangvirði, upphaflegri kaupkröfu eða samkvæmt virðisaðferð, þar sem breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint og á mati stjórnenda. Vegna umfangs og mikilvægis fjárfestinga og að hluti þeirra er færður á virðismati sem byggir meðal annars á mati stjórnenda þá er tilvist og mat þeirra lykilþáttur í endurskoðuninni.</p>	<p>Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á forsendur sem stjórnendur nota við útreikning á verðmæti óskráðra fjárfestinga. Í þeirri vinnu fólst meðal annars:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ferli við fjárfestingar og mat var yfirfarið.• Valið var úrtak fjárfestinga og farið yfir matsaðferðir, forsendur og gögn sem liggja til grundvallar mati.• Farið var yfir flokkun óskráðra fjárfestinga í þrepaskiptingu gangvirðis.• Skýringar í ársreikningi vegna fjárfestinga voru yfirfarnar.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilþættir endurskoðunar, frh.

Lykilþáttur	Viðbrögð í endurskoðuninni
<p>Mat á lífeyrisskuldbindingu tryggingadeildar Lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar sjóðsins nam 196.066 millj. kr. í árslok 2020 (2019: 182.639 millj. kr.). Endurmetnar eignir umfram skuldbindingar tryggingadeildar sjóðsins námu 2.957 millj. kr. í árslok eða 1,5% af hreinni eign (2019: 185.590 millj. kr. eða 2,1%).</p> <p>Lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar er reiknuð út af óháðum tryggingastærðfræðingi.</p> <p>Vegna mikilvægis tryggingafræðilegrar stöðu fyrir tryggingadeild sjóðsins er útreikningur á lífeyrisskuldbindingu lykilatriði í endurskoðuninni.</p> <p>Vísað er í yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar og skýringu 10.3.</p>	<p>Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á þær forsendur sem tryggingastærðfræðingur notar við mat á lífeyrisskuldbindingu. Í þeirri vinnu fólst meðal annars:</p> <ul style="list-style-type: none">• Við lögðum mat á óhæði og hæfni tryggingastærðfræðings.• Verklag og eftirlit sjóðsins með útreikningum var yfirfarið.• Við unnum greiningaraðgerðir á breytingu lífeyrisskuldbindingar á árinu með því að setja fram væntingar um breytingu ársins og bera saman við niðurstöðu tryggingastærðfræðings.• Verðmatssérfræðingur okkar vann sjálfstæða útreikninga á lífeyrisskuldbindingu til að leggja mat á niðurstöðu tryggingastærðfræðings.• Við yfirfórum yfirlit um tryggingafræðilega stöðu og skýringu 10.2 í ársreikningi og staðfestum að framsetning væri í samræmi við reglur.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og fyrir því innra eftirliti sem þau telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að setja fram ársreikning sem er án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að leggja mat á rekstrarhæfi sjóðsins og upplýsa, eftir því sem við á, um þætti er varða rekstrarhæfi og miða grundvöll reikningsskilanna við áframhaldandi rekstrarhæfi, nema þau ætli annað hvort að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi hans, eða hafa engan annan raunhæfan kost en að gera það.

Stjórn og framkvæmdastjóri skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar eru að öðlast hæfilega vissu um hvort ársreikningurinn í heild sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, og að gefa út áritun endurskoðanda sem inniheldur álit okkar. Í hæfilegri vissu felst áreiðanleiki en ekki trygging fyrir því að endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni alltaf leiða í ljós verulega annmarka ef þeir eru fyrir hendi. Annmarkar geta komið fram vegna sviksemi eða mistaka og eru taldir verulegir ef þeir einir og sér eða samanlagt gætu haft áhrif á efnahagslegar ákvarðanir sem notendur ársreikningsins taka á grundvelli hans.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla beitum við ávallt faglegri dómgreind og viðhöfum faglega gagnrýni. Að auki:

- Greinum við og metum hættu á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur fallið í sér samsæri, fölsun, að einhverju sé viljandi sleppt, villandi framsetningu eða að farið sé framhjá innra eftirliti.
- Öflum við skilnings á innra eftirliti, sem varðar endurskoðunina, til að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum við hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins, frh.

- Ályktum við um hvort notkun stjórnar og framkvæmdastjóra á forsendu reikningsskilanna um rekstrarhæfi sé viðeigandi og metum, á grundvelli endurskoðunarinnar, hvort aðstæður séu til staðar sem valdið gætu verulegum vafa um rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur, í áritun okkar, að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins eða, ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi, að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Samt sem áður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni gert sjóðinn órekstrarhæfan.
- Metum við framsetningu, uppbyggingu og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum, og hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningar endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp kunna að koma í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Við lýsum því einnig yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega talist hafa áhrif á óhæði okkar og þegar við á, til hvaða varnaraðgerða við höfum gripið.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, leggjum við mat á hvaða þættir höfðu mesta þýðingu við endurskoðun ársreikningsins og eru því lykilþættir endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum þáttum í áritun okkar nema lög og reglur útiloki að upplýst sé um þá eða, við einstakar mjög sjaldgæfar kringumstæður, þegar við metum að ekki skuli upplýsa um lykilþátt þar sem neikvæðar afleiðingar þess eru taldar veða þyngra en almennir hagsmunir af birtingu slíkra upplýsinga.

Staðfesting vegna annarra ákvæða laga

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir þessum ársreikningi eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Hrafnhildur Helgadóttir, endurskoðandi, ber ábyrgð á endurskoðun ársreikningsins og þessari áritun.

Reykjavík, 25. mars 2021

KPMG ehf.

Hrafnhildur Helgadóttir
endurskoðandi

Ársreikningur Frjálsa lífeyrissjóðsins fyrir árið 2020 er rafrænt undirritaður af endurskoðanda.

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2020

	Skýr.	2020	2019
Iðgjöld	2.4;3		
Iðgjöld sjóðfélaga		6.491.092	6.407.964
Iðgjöld launagreiðenda		14.450.238	14.512.802
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		93.862	(106.696)
		<u>21.035.192</u>	<u>20.814.070</u>
Sérstök aukaframlög		142.627	156.396
		<u>21.177.819</u>	<u>20.970.466</u>
Lífeyrir	2.5;4		
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1	(4.522.645)	(3.597.486)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	4.2	(105.903)	(114.681)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.3	(8.659)	(6.303)
Útgreiðsla séreignarsparnaðar skv. br.b.ákvæði	4.4	(1.349.174)	0
Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána eða til öflunar íbúðarhúsnæðis	4.5	<u>(883.834)</u>	<u>(812.686)</u>
		<u>(6.870.215)</u>	<u>(4.531.156)</u>
Hreinar fjárfestingartekjur	2.6;5		
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1-2	23.475.011	21.033.568
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.3-4	12.473.630	10.521.633
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		42.754	43.669
Aðrar fjárfestingartekjur:			
Vaxtatekjur af handbæru fé		639.586	213.987
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		20.881	27.192
Ýmsar fjárfestingartekjur		1.144	0
Fjárfestingargjöld	5.5-6	<u>(322.369)</u>	<u>(317.470)</u>
		<u>36.330.637</u>	<u>31.522.579</u>
Rekstrarkostnaður	2.7;6		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		<u>(501.627)</u>	<u>(488.593)</u>
Hækkun á hreinni eign á árinu		50.136.614	47.473.296
Hrein eign frá fyrra ári		<u>284.474.132</u>	<u>237.000.836</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>334.610.746</u>	<u>284.474.132</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2020

		Skýr. 31.12.2020	31.12.2019
Eignir			
Fjárfestingar	2.8;7		
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	7.1	148.275.956	114.466.163
Skuldabréf	7.2-3	180.377.853	160.846.881
Bundnar bankainnstæður	2.8 e)	1.001.967	1.049.153
		<u>329.655.776</u>	<u>276.362.197</u>
Kröfur	2.9;8		
Kröfur á launagreiðendur		1.225.398	1.213.921
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur		83.416	82.926
Aðrar kröfur		137.092	69.035
	8.1	<u>1.445.906</u>	<u>1.365.882</u>
Handbært fé			
Handbært fé	2.10	<u>4.054.407</u>	<u>7.285.225</u>
Eignir samtals		<u>335.156.089</u>	<u>285.013.304</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir	2.11;9		
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur		(534.547)	(533.395)
Aðrar skuldir		(10.796)	(5.777)
	9.1	<u>(545.343)</u>	<u>(539.172)</u>
Skuldir samtals		<u>(545.343)</u>	<u>(539.172)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>334.610.746</u>	<u>284.474.132</u>
Skuldbindingar utan efnahags	10.1		

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2020

	Skýr.	2020	2019
Inngreiðslur			
Iðgjöld	3	21.154.006	20.725.028
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		37.057	86.088
Aðrar inngreiðslur		64.779	70.861
		<u>21.255.842</u>	<u>20.881.977</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir	4	6.804.765	4.508.803
Rekstrarkostnaður	6	678.165	509.737
Aðrar útgreiðslur		322.422	317.562
		<u>7.805.352</u>	<u>5.336.102</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		<u>13.450.490</u>	<u>15.545.875</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		370.760	1.078.448
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(38.884.874)	(44.645.291)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		28.229.332	29.880.967
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		11.382.915	16.511.324
Keypt skuldabréf		(49.933.827)	(38.615.959)
Seld skuldabréf		31.504.619	17.634.310
Ný bundin innlán		47.186	(32.130)
		<u>(17.283.889)</u>	<u>(18.188.331)</u>
(Lækkun)/Hækkun á handbæru fé		(3.833.399)	(2.642.456)
Gengismunur af handbæru fé		602.581	127.992
Handbært fé í ársbyrjun		7.285.225	9.799.689
Handbært fé í lok árs		<u>4.054.407</u>	<u>7.285.225</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar árið 2020

Tryggingafræðileg staða

Skýr

31.12.2020

Eignir

Hrein eign til greiðslu lífeyris	105.094.405	0	105.094.405
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(5.561.382)	0	(5.561.382)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa	(2.083.326)	0	(2.083.326)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	0	0	0
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar	(1.117.891)	(2.633.162)	(3.751.053)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	105.324.284	105.324.284
Eignir samtals	96.331.807	102.691.122	199.022.928

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	71.035.364	82.132.733	153.168.098
Örorkulífeyrir	14.214.194	18.563.471	32.777.665
Makalífeyrir	4.437.412	4.592.415	9.029.827
Barnalífeyrir	133.374	956.516	1.089.890
Skuldbindingar samtals	89.820.344	106.245.135	196.065.480

Eignir umfram skuldbindingar

6.511.462 (3.554.013) 2.957.449

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok

7,2% (3,3%) 1,5%

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun

7,1% (2,5%) 1,6%

31.12.2019

Eignir

Hrein eign til greiðslu lífeyris	88.518.813	0	88.518.813
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(2.528.458)	0	(2.528.458)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa	(890.730)	0	(890.730)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar	(931.882)	(2.464.245)	(3.396.127)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	103.886.643	103.886.643
Eignir samtals	84.167.743	101.422.398	185.590.141

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	62.402.624	80.324.882	142.727.506
Örorkulífeyrir	12.495.927	18.635.361	31.131.288
Makalífeyrir	3.618.092	4.116.657	7.734.749
Barnalífeyrir	104.805	941.063	1.045.868
Skuldbindingar samtals	78.621.448	104.017.963	182.639.411

Eignir umfram skuldbindingar

5.546.295 (2.595.565) 2.950.730

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok

7,1% (2,5%) 1,6%

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun

5,5% (0,3%) 2,1%

Skýringar

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

Frjálsi lífeyrissjóðurinn skiptist í fjórar séreignardeildir, eina tryggingadeild og eina sameiginlega deild sem tekur við iðgjöldum frá launagreiðendum. Sameiginlega deildin ráðstafar iðgjöldum á deildir sjóðsins í samræmi við samninga sjóðfélaga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Frjálsi lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og Reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í undantekningartilfellum er vikið frá framsetningarformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þær þá felldar inn í aðra undirliði. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum.

2.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskila þurfa stjórnendur, í samræmi við lög um ársreikninga, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

2.4 Iðgjöld

Iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðenda eru bókfærð þegar þau skapa kröfu á sjóðinn. Ógreidd iðgjöld í lok ársins eru færð til eignar sem krafa á launagreiðendur.

2.5 Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur séreignardeilda og tryggingadeilda til sjóðfélaga og skiptast þær í ellilífeyri, makalífeyri, örorkulífeyri, barnalífeyri og annan lífeyri. Jafnframt eru viðbótariðgjöld sem ráðstafað er inn á lán eða til öflunar íbúðarhúsnæðis. Auk þess beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúrskurða og gjalds til starfsendurhæfingarsjóðs.

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður á Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris sem og áfallinn gengismunur á eignir í lok árs.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Undir hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og sölutap svo og óinnlestur gengismunur af hlutabréfum og sjóðum, bæði vegna breytinga á gangvirði bréfanna og gengi gjaldmiðla.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga, annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu nr. 5.5 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökuþóknunar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

Skýringar

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur, frh.

c) Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð hluti þóknunar til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins í samræmi við rekstrarsamning þar um. Laun starfsmanna rekstraraðila sem bera ábyrgð á daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins eru innifalín í umsýsluþóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi.

2.7 Rekstrarkostnaður

Undir þennan lið fellur allur kostnaður vegna reksturs sjóðsins, annar en sá hluti þóknunar til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins sem færður er meðal fjárfestingargjalda. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

2.8 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar í skilningi laga. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og bundnum bankainnstæðum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og yfirfara þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í lok tímabils, en gangvirði annarra fjárfestinga í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 7.5. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun á reikningsskiladegi. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok uppgjörstímabils. Í skýringu nr. 7.2 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga á reikningsskiladegi.

e) Bundnar bankainnstæður

Undir bundnar bankainnstæður er færður sá hluti innlána í bönkum sem bundin eru til lengri tíma en þriggja mánaða.

2.9 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og færðar í afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Varúðarniðurfærslan er færð til lækkunar á viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

2.10 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikningi á gangvirði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

Skýringar

2.11 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að sjóðurinn verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna liðins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð þeirra með áreiðanlegum hætti.

2.12 Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi á reikningsskiladegi. Gengismunur sem myndast er færður meðal fjárfestingartekna.

Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015 kveða á um að eignir og skuldir í erlendra mynt skulu umreiknaðar á opinberu gengi sem Seðlabanki Íslands auglýsir, kaupgengi fyrir eignir og sölugengi fyrir skuldir sbr. 32. reglnanna. Sú breyting tók gildi þann 1. apríl 2020 að Seðlabanki Íslands birtir aðeins miðgengi gjaldmiðla. Með hliðsjón af því eru eignir og skuldir lífeyrissjóða í erlendra mynt því umreiknaðar miðað við miðgengi Seðlabanka Íslands frá 1. apríl sl.

Meðalgengi Seðlabanka Íslands og gengi í lok ársins var eftirfarandi:

	Mynt	Meðalgengi		Lokagengi	
		2020	2019	31.12.2020	31.12.2019
Evra.....	EUR	154,52	137,30	156,10	135,83
Bandaríkjadalur.....	USD	135,27	122,65	127,21	121,10
Norsk króna.....	NOK	14,42	13,94	14,93	13,77
Sænsk króna.....	SEK	14,75	12,97	15,57	12,99
Dönsk króna.....	DKK	20,73	18,39	20,98	18,18

2.13 Áhættustjórnun

Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir eða afleiðusamningar eru í gildi hjá sjóðnum.

Skýringar

3. Iðgjöld

3.1 Iðgjöld

Í ársreikningi sjóðsins eru iðgjöld færð til tekna í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris þegar bæði greiðslur og skilagreinar hafa borist sjóðnum en þá hafa réttindi eða séreign áunnist fyrir sjóðfélaga.

Iðgjöld sjóðfélaga eru greidd inn á sameiginlegan iðgjaldareikning Frjálsa lífeyrissjóðsins óháð því í hvaða deild sjóðfélagar eru. Daglegt uppgjör fer fram á milli iðgjaldareikningsins og deilda sjóðsins sem felur í sér að greiðslur eru millifærðar af iðgjaldareikningi yfir á bankareikninga viðkomandi deilda í samræmi við samninga sjóðfélaga.

Þann 31. desember 2020 var staðan á sameiginlegum iðgjaldareikningi sjóðsins 245,3 milljónir kr.

Í tryggingadeild sjóðsins hafa iðgjöld vegna ársins 2020 eða eldri tímabila, sem voru greidd og/eða skráð eftir að uppgjörssárinu lauk, verið bókfærð að fjárhæð 418,2 milljónir kr.

Einnig eru iðgjöld tryggingadeildar áætluð vegna skilagreina sem hafa borist en hafa ekki verið greiddar þegar uppgjörssárinu lauk. Í lok ársins eru áætluð iðgjöld tryggingadeildar vegna ógreiddra skilagreina 920,1 milljón kr.

Ógreiddar skilagreinar séreignardeilda í lok ársins nema 414,9 milljónum kr. en ekki er áætlað fyrir þeim í iðgjöldum því þær mynda ekki séreign fyrir sjóðfélaga fyrr en þær greiðast eftir uppgjörssárið.

3.2 Iðgjöld greinast þannig:

	2020	2019
Lágmarksíðgjöld	17.395.180	17.532.146
Viðbótariðgjöld	3.546.150	3.388.620
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	93.862	(106.696)
Sérstök aukaframlög	142.627	156.396
	<u>21.177.819</u>	<u>20.970.466</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2020
Lágmarksíðgjöld	7.211.934	1.170.338	2.048.188	131.993	6.832.727	17.395.180
Viðbótariðgjöld	2.408.963	518.067	549.845	69.275	0	3.546.150
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(3.067.819)	1.411.768	1.463.679	286.577	(343)	93.862
Sérstök aukaframlög	0	0	0	0	142.627	142.627
	<u>6.553.078</u>	<u>3.100.173</u>	<u>4.061.712</u>	<u>487.845</u>	<u>6.975.011</u>	<u>21.177.819</u>

4. Lífeyrir

4.1 Lífeyrir greinist þannig:

	2020	2019
Ellilífeyrir	3.546.937	2.848.870
Barnalífeyrir	32.928	25.680
Makalífeyrir	78.945	59.835
Örorkulífeyrir	513.455	441.171
Annar lífeyrir	350.380	221.930
	<u>4.522.645</u>	<u>3.597.486</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2020
Ellilífeyrir	1.615.745	290.437	1.212.093	300	428.362	3.546.937
Barnalífeyrir	0	0	0	0	32.928	32.928
Makalífeyrir	0	0	0	0	78.945	78.945
Örorkulífeyrir	7.659	0	13.572	0	492.224	513.455
Annar lífeyrir	200.189	102.931	47.260	0	0	350.380
	<u>1.823.593</u>	<u>393.368</u>	<u>1.272.925</u>	<u>300</u>	<u>1.032.459</u>	<u>4.522.645</u>

Skýringar

4.2 VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður

	2020	2019
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	105.903	114.681

Samkvæmt lögum nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða skulu lífeyrissjóðir inná af hendi sérstakt gjald til starfsendurhæfingarsjóðs vegna sjóðfélaga sem nemur sömu fjárhæð og greidd hefur verið til þess sama starfsendurhæfingarsjóðs af atvinnurekendum sem greiða til sjóðsins. Atvinnurekendur greiða til starfsendurhæfingarsjóðs 0,10% af iðgjaldsstofni á hverjum tíma.

4.3 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2020	2019
Aðkeypt þjónusta vegna örorkumats	8.659	6.303

4.4 Útgreiðsla séreignarsparnaðar

Útgreiðsla séreignarsparnaðar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nam 1.349,2 milljónum kr. fyrir árið 2020. Samkvæmt bráðabirgðaákvæðinu er réttihafa séreignarsparnaðar heimilt á tímabilinu 1. apríl 2020 til 1. janúar 2021 að sækja um útgreiðslu séreignarsparnaðar, sem myndast hefur af viðbótariðgjaldi skv. II. kafla laganna, til vörsluaðila skv. 3.-5. mgr. 8. gr. og skal greiðslum háttað eftir því sem nánar er mælt fyrir í ákvæðinu.

Heimilt er á því tímabili sem tilgreint er í 1. mgr. að hefja útborgun innstæðu séreignarsparnaðar réttihafa, ásamt vöxtum, að fjárhæð sem 1. apríl 2020 nemur samanlagt allt að 12 millj. kr. óháð því hvort sú heildarfjárhæð séreignarsparnaðar er í vörslu hjá fleiri en einum vörsluaðila. Skal sú fjárhæð greidd út með jöfnum mánaðarlegum greiðslum, að frádreginni staðgreiðslu samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda, á 15 mánaða tímabili frá því að beiðni um útgreiðslu er lögð fram hjá vörsluaðila. Útgreiðslutími styttest hlutfallslega ef um lægri fjárhæð en 12 millj. kr. er að ræða.

4.5 Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána

Útgreiðsla séreignarsparnaðar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og sem ráðstafa á inn á lán nemur 883,8 milljónum kr. fyrir árið 2020. Þar af eru 35,8 milljónir kr. ógreiddar í lok ársins og er fjárhæðin skuldfærð í efnahagsreikningi. Samkvæmt bráðabirgðaákvæðinu er réttihafa séreignarsparnaðar heimilt að nýta viðbótariðgjald, vegna launagreiðslna á tímabilinu 1. júlí 2014 til 30. júní 2021, til greiðslu inn á höfuðstól lána sem tekin eru vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Samsvarandi fjárhæð vegna ársins 2019 nam 812,7 milljónum kr. Þar af voru 21,8 milljónir kr. ógreiddar í lok ársins.

Auk þessa hafa lög nr. 111/2016 um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð tekið gildi frá og með 1. júlí 2017. Lögin gilda afturvirkir frá 1. júlí 2014 og til framtíðar. Lögin heimila réttihafa séreignarsparnaðar að nýta viðbótariðgjald, sem greitt er á samfelldu tíu ára tímabili, eftir gildistöku laganna, að tilteknu hámarki á ári, með því að;

- verja uppsöfnuðu iðgjaldi til kaupa á fyrstu íbúð og/eða
- ráðstafa iðgjaldi inn á höfuðstól lána sem tryggt er með veði í fyrstu íbúð

Þá er réttihafa heimilt að nýta iðgjald sem afborgun inn á óverðtryggt lán, sem tryggt er með veði í fyrstu íbúð, og sem greiðslu inn á höfuðstól þess eftir því sem nánar er kveðið á um í lögnum.

Heimild einstaklings takmarkast við allt að 4% framlag réttihafa og allt að 2% framlag launagreiðanda að hámarki samanlagt 500 þús. kr. á almanaksári skv. báðum úrræðum. Hjá hjónum og einstaklingum, sem uppfylla skilyrði til samsköttunar skv. 3. mgr. 62. gr. laga nr. 90/2003, takmarkast heimildin við sömu forsendur en að hámarki samanlagt 750 þús. kr. á almanaksári skv. lögum um úrræði vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Hins vegar samkvæmt lögum um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð þá eiga fjárhæðatakmarkanir, hjá hjónum eða einstaklingum sem uppfylla skilyrði til samsköttunar, ekki við. Greiðsla inn á lán getur þó aldrei numið hærri fjárhæð en sem nemur inneign réttihafa vegna greiddra iðgjalda á hverjum tíma. Jafnframt má framlag réttihafa ekki vera lægra en framlag launagreiðanda.

Skýringar

5. Hreinar fjárfestingatekjur

5.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum greinast þannig:

	2020	2019
Gangvirðismunur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	19.237.474	18.871.304
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	3.866.776	1.083.816
Arður af hlutabréfum	286.663	998.651
Endurgreidd umsýsluþóknun sjóða	84.098	79.797
	23.475.011	21.033.568

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2020
Gangvirðismunur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	12.803.730	868.570	111.418	115.775	5.337.981	19.237.474
Gengismunur v. erlendra gjaldmiðla	2.452.991	177.492	164	11.371	1.224.758	3.866.776
Arður af hlutabréfum	187.367	13.128	0	1.437	84.731	286.663
Endurgreidd umsýsluþóknun sjóða	58.369	3.984	2.092	578	19.075	84.098
	15.502.457	1.063.174	113.674	129.161	6.666.545	23.475.011

5.2 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum, sundurliðaðar niður á 20 stærstu fjárfestingar, greinast þannig:

Gangvirðismuni af eignarhlutum í félögum og sjóðum skipt niður á 20 stærstu fjárfestingar í stærðarröð. Miðað er við meðalstöðu eigna í upphafi og lok ársins 2020.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2020
SSgA World IDX EQ-I -EUR.....	586.304	96.580	0	10.935	647.416	1.341.235
SSgA World IDX EQ-I -USD.....	2.208.322	54.802	0	7.609	386.349	2.657.082
Marel hf.....	1.357.829	86.628	0	9.902	621.169	2.075.528
Capital Group New Perspective Fund - LUX (USD).....	1.696.712	112.966	0	15.398	782.069	2.607.145
Katla Fund Global Value.....	247.284	10.183	0	1.226	80.891	339.584
Wellington Global Equity Research A...	852.332	50.086	0	7.428	354.532	1.264.378
JP Morgan Liq Funds - EUR Liquidity Fund.....	(30.839)	(1.933)	0	(575)	(11.295)	(44.642)
Stefnir - ÍS 15.....	368.534	21.458	0	2.809	98.348	491.149
Arion banki hf.....	280.011	21.909	0	4.647	120.143	426.710
Stryx World Growth USD I.....	645.255	35.523	0	5.144	233.298	919.220
Jarðvarmi slhf.....	8.811	352	0	4	3.607	12.774
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	759.650	41.080	0	5.198	264.181	1.070.109
Reitir fasteignafélag hf.....	81.778	9.076	0	2.586	42.944	136.384
Vanguard Global STK-A INS \$.....	90.192	2.860	0	1.742	12.777	107.571
Fidelity Funds - Inst Emerging Markets Eq USD.....	454.595	25.837	0	3.009	185.583	669.024
Stefnir ÍS 5.....	106.611	12.660	0	2.843	71.956	194.070
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur.....	99.603	9.233	23.996	0	0	132.832
Wellington Global Quality Growth fund (USD).....	347.249	27.024	0	3.324	189.564	567.161
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur....	97.142	18.614	0	0	0	115.756
Pimco GIS Income Fund (USD).....	142.854	9.517	0	631	52.366	205.368
Önnur félög og sjóðir.....	2.403.501	224.115	87.422	31.915	1.202.083	3.949.036
	12.803.730	868.570	111.418	115.775	5.337.981	19.237.474

Skýringar

5.2 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum, sundurliðað niður á 20 stærstu fjárfestingar, greinast þannig, frh.:

Gangvirðismuni af eignarhlutum í félögum og sjóðum skipt niður á 20 stærstu fjárfestingar í stærðarröð. Miðað er við meðalstöðu eigna í upphafi og lok samanburðarársins 2019.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2019
SSgA World IDX EQ-I -EUR.....	1.061.960	150.870	0	16.574	1.126.225	2.355.629
SSgA World IDX EQ-I -USD.....	1.106.984	63557000	0	7089000	431854000	1.609.484
Marel hf.....	1.925.972	136.359	0	11.819	1.016.803	3.090.953
Katla Fund Global Value	1.157.211	34.147	0	4.098	282.166	1.477.622
Wellington Global Equity Research A ..	1.102.552	37.379	0	4.407	247.830	1.392.168
Capital Group New Perspective Fund - LUX (USD)	729.532	35.674	0	4.063	258.558	1.027.827
Stefnir - ÍS 15.....	481.163	15.202	0	832	147.718	644.915
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur.....	118.981	9.798	23.443	0	0	152.222
SSgA North America Enhanced Equity Fund.....	1.042.391	0	0	0	0	1.042.391
Jarðvarmi slhf. (HS Orka).....	443.582	17.731	0	183	181.625	643.121
Stryx World Growth USD I.....	539.099	20.721	0	2.450	153.216	715.486
JP Morgan Liq Funds - EUR Liquidity Fund.....	(5.859)	(240)	0	(18)	(1.721)	(7.838)
Reitir fasteignafélag hf.....	(6.109)	(653)	0	28	(2.501)	(9.235)
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	432.701	29.557	0	2.518	186.306	651.082
JPMorgan Liquidity Fuinds.....	13.396	4.512	67	555	15.507	34.037
Stefnir ÍS 5.....	246.056	20.782	0	4.827	184.108	455.773
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur.....	125.462	23.831	0	0	0	149.293
Hagar hf.....	(69.689)	(5.391)	0	(349)	(42.899)	(118.328)
Arion banki hf.....	257.965	15.205	0	1.343	119.936	394.449
Wellington Global Quality Growth fund (USD)	266.968	14.447	0	1.657	103.030	386.102
Önnur félög og sjóðir.....	1.948.078	96.650	70.906	9.411	659.106	2.784.151
	12.918.396	720.138	94.416	71.487	5.066.867	18.871.304

5.3 Hreinar tekjur af skuldabréfum greinast þannig:

	2020	2019
Vextir, verðbætur og gangvirðismunur af skuldabréfum	12.056.958	10.269.983
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	416.890	242.923
Breyting á niðurfærslu skuldabréfa	(218)	8.727
	12.473.630	10.521.633

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Vextir, verðbætur og gangvirðis- munur af skuldabréfum	4.375.339	1.113.740	2.646.104	13.793	3.907.982	12.056.958
Gengismunur vegna erlendra mynta	240.988	23.611	9.291	2.500	140.500	416.890
Breyting á niðurfærslu skuldabréfa	5.768	(5.326)	(12.091)	(183)	11.614	(218)
	4.622.095	1.132.025	2.643.304	16.110	4.060.096	12.473.630

Skýringar

5.4 Hreinar tekjur af skuldabréfum flokkaðar eftir matsaðferðum greinast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	1.565.627	301.677	421.008	12.284	1.525.041	3.825.637
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga ...	134.549	25.277	119.539	1.359	90.095	370.819
Skuldabréf með ábyrgð						
fjármálafyrirtækja	1.243.819	484.427	1.375.017	811	772.163	3.876.237
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	544.272	62.958	105.254	421	562.585	1.275.490
Önnur verðbréf	1.133.828	257.686	622.486	1.235	1.110.212	3.125.447
	4.622.095	1.132.025	2.643.304	16.110	4.060.096	12.473.630

	Gangvirði	Kostnaðar- virði	Samtals 2020	Gangvirði	Kostnaðar- virði	Samtals 2019
Skuldabréf með ríkisábyrgð	2.733.485	1.092.152	3.825.637	2.933.056	975.723	3.908.779
Skuldabréf sveitarfélaga	370.819	0	370.819	364.480	0	364.480
Skuldabréf með ábyrgð						
fjármálafyrirtækja	3.876.237	0	3.876.237	3.000.973	0	3.000.973
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0	1.275.490	1.275.490	0	1.430.870	1.430.870
Önnur verðbréf	3.118.507	6.940	3.125.447	1.816.531	0	1.816.531
	10.099.048	2.374.582	12.473.630	8.115.040	2.406.593	10.521.633

Öll skuldabréf sjóðsins eru metin á markaðsvirði að undanskyldum íbúðarbréfum tryggingadeildar sjóðsins sem eru metin að stórum hluta á kostnaðarvirði. Fasteignaveðtryggð skuldabréf eru metin með áföllnum vöxtum og verðbótum hjá öllum deildum sjóðsins.

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa greinist þannig:

	2020	2019
Niðurfærsla í upphafi árs	135.528	144.255
Breyting á niðurfærslu á árinu	219	(8.727)
Niðurfærsla í lok árs	135.747	135.528

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Niðurfærsla í upphafi árs	58.668	4.478	6.555	0	65.827	135.528
Breyting á niðurfærslu á árinu	(5.767)	5.326	12.091	183	(11.614)	219
Niðurfærsla í lok árs	52.901	9.804	18.646	183	54.213	135.747

Skýringar

5.5 Fjárfestingargjöld greinast þannig:

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2020:					
Innlendir verðbréfasjóðir		34.722	34.722	4.260.693	0,8%
Innlendir fjárfestingarsjóðir		57.140	57.140	5.207.730	1,1%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		200.792	200.792	9.283.358	2,2%
Erlendir verðbréfasjóðir		425.069	425.069	75.384.758	0,6%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		17.262	17.262	448.200	3,9%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfaviðskipta	24.938		24.938		
Vörslubókun	49.551		49.551		
Umsýslubókun (40%)	247.880		247.880		
	322.369	734.985	1.057.354	94.584.739	0,8%

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2019:					
Innlendir verðbréfasjóðir		39.040	39.040	4.821.939	0,8%
Innlendir fjárfestingarsjóðir		56.812	56.812	5.588.449	1,0%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		142.391	142.391	8.589.173	1,7%
Erlendir verðbréfasjóðir		357.554	357.554	52.198.149	0,7%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		1.129	1.129	69.445	1,6%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfaviðskipta	31.299		31.299		
Vörslubókun	39.488		39.488		
Umsýslubókun (40%)	246.683		246.683		
	317.470	596.926	914.396	71.267.155	0,8%

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Bein fjárfestingargjöld:						
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfaviðskipta	11.229	2.303	4.167	612	6.627	24.938
Vörslubókun	23.717	3.455	5.938	142	16.299	49.551
Umsýslubókun (40%)	121.179	17.508	31.117	760	77.316	247.880
	156.125	23.266	41.222	1.514	100.242	322.369
Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld:						
Innlendir verðbréfasjóðir	27.079	3.804	3.694	0	145	34.722
Innlendir fjárfestingarsjóðir	41.401	2.214	1.105	835	11.585	57.140
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir	104.385	12.413	16.440	675	66.879	200.792
Erlendir verðbréfasjóðir	288.881	17.189	7	1.941	117.051	425.069
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	9.991	1.274	0	51	5.946	17.262
	471.737	36.894	21.246	3.502	201.606	734.985
Fjárfestingargjöld samtals	627.862	60.160	62.468	5.016	301.848	1.057.354

Skýringar

5.5 Fjárfestingargjöld greinast þannig, frh.:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Meðalstaða eigna í sjóðum:						
Innlendir verðbréfasjóðir	3.319.286	468.499	450.544	0	22.364	4.260.693
Innlendir fjárfestingarsjóðir	3.319.288	271.538	342.498	95.252	1.179.154	5.207.730
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir	5.145.144	516.641	524.542	35.530	3.061.501	9.283.358
Erlendir verðbréfasjóðir	49.674.959	3.320.856	3.297	350.551	22.035.095	75.384.758
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	266.908	31.922	0	1.209	148.161	448.200
Meðalstaða eigna í sjóðum:	61.725.585	4.609.456	1.320.881	482.542	26.446.275	94.584.739
Hlutfall áætlaðra fjárfestingargjalda af meðalstöðu eigna í sjóðum						
Innlendir verðbréfasjóðir	0,8%	0,8%	0,8%	0,0%	0,6%	0,8%
Innlendir fjárfestingarsjóðir	1,2%	0,8%	0,3%	0,9%	1,0%	1,1%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		2,4%	3,1%	1,9%	2,2%	2,2%
Erlendir verðbréfasjóðir	0,6%	0,5%	0,2%	0,6%	0,5%	0,6%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	3,7%	4,0%	0,0%	4,2%	4,0%	3,9%
	0,8%	0,8%	1,6%	0,7%	0,8%	0,8%

5.6 Þóknun til rekstraraðila

Þóknun til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins á árinu 2020 nam 669,3 milljónum kr. og er hún í samræmi við rekstrarsamning þar um. Umsýsluþóknun nam 619,7 milljónum kr. eða 0,2% af meðalstöðu hreinnar eignar sjóðsins og vörsluþóknun nam 49,6 milljónum kr. Umsýsluþóknunin er gjaldfærð á meðal fjárfestingargjalda 247,9 milljónir kr. og meðal rekstrarkostnaðar 371,8 milljónir kr. Vörsluþóknun er að fullu gjaldfærð á meðal fjárfestingargjalda. Laun starfsmanna rekstraraðila sem sinna daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins eru innifalin í umsýsluþóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi. Önnur fjárfestingargjöld eru 24,9 milljónir kr. og fjárfestingargjöld alls 322,4 milljónir kr. Annar rekstrarkostnaður sjóðsins er 129,8 milljónir kr. og rekstrarkostnaður alls 501,6 milljónir kr.

Samsvarandi þóknun vegna sama tímabils 2019 nam 656,2 milljónum kr. Umsýsluþóknun nam 616,7 milljónum kr. eða 0,24% af meðalstöðu hreinnar eignar sjóðsins og vörsluþóknun nam 39,5 milljónum kr. Umsýsluþóknunin var gjaldfærð á meðal fjárfestingargjalda 246,7 milljónir kr. og meðal rekstrarkostnaðar 370,0 milljónir kr. Vörsluþóknunin er að fullu gjaldfærð á meðal fjárfestingargjalda. Önnur fjárfestingargjöld eru 31,3 milljónir kr. og fjárfestingargjöld alls 317,5 milljónir kr. Annar rekstrarkostnaður sjóðsins var 118,6 milljónir kr. og rekstrarkostnaður alls 488,6 milljónir kr.

5.7 Áætlaður kostnaður vegna sjóða sem fjárfest hefur verið í

Við mat á áætluðum kostnaði sjóða sem fjárfest hefur verið í á árinu 2020 er tekið tillit til umsýslukostnaðar hjá annars vegar verðbréfa- og fjárfestingarsjóðum og hins vegar hjá öðrum sérhæfðum sjóðum. Áætlaður kostnaður sjóðanna er viðvarandi gjöld þeirra að teknu tilliti til afsláttar. Viðvarandi gjöld sjóðanna eru innifalin í hreinum tekjum (gjöldum) af eignarhlutum í félögum og sjóðum meðal hreinna fjárfestingartekna og afslátturinn sem lífeyrissjóðurinn fær er tekjufærður undir sama lið. Einnig er ávöxtun sem fyrr birt að frádrögnum þessum kostnaði. Við mat á hlutfeld lífeyrissjóðsins í kostnaði er miðað við meðalstöðu ársins í viðkomandi sjóði. Meðalstaðan er reiknuð miðað við eign lífeyrissjóðsins í lok hvers ársfjórðungs.

Skýringar

6. Rekstrarkostnaður

6.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður greinist þannig:

	2020	2019
Umsýslubóknun (60%)	371.820	370.024
Laun og launatengd gjöld	68.782	60.302
Áhættustjóri	5.005	4.802
Innri endurskoðun	2.715	2.550
Endurskoðun	7.843	8.200
Aðkeypt þjónusta	12.993	11.450
Eftirlitsgjöld	18.582	18.177
Annar rekstrarkostnaður	13.887	13.088
	501.627	488.593

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
Umsýslubóknun (60%)	181.767	26.262	46.676	1.141	115.974	371.820
Laun og launatengd gjöld	33.661	4.830	8.637	205	21.449	68.782
Áhættustjóri	2.475	341	617	14	1.558	5.005
Innri endurskoðun	1.331	194	326	11	853	2.715
Endurskoðun	3.841	548	989	22	2.443	7.843
Aðkeypt þjónusta	4.846	549	582	13	7.003	12.993
Eftirlitsgjöld	9.100	1.294	2.353	52	5.783	18.582
Annar rekstrarkostnaður	6.803	968	1.751	39	4.326	13.887
	243.824	34.986	61.931	1.497	159.389	501.627

6.2 Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og framkvæmdastjóra greinast þannig:

	2020	2019
Ásdís Eva Hannesdóttir, formaður stjórnar	5.180	4.805
Magnús Pálmi Skúlason, varaformaður stjórnar	2.590	2.402
Anna Sigríður Halldórsdóttir, stjórnarmaður og í endurskoðunarnefnd	3.393	3.141
Björn Ingi Victorsson, stjórnarmaður	1.346	0
Elías Jónatansson, stjórnarmaður	2.590	2.277
Elín Þórðardóttir, stjórnarmaður og formaður endurskoðunarnefndar	4.197	3.872
Jón Guðni Kristjánsson, stjórnarmaður og í endurskoðunarnefnd	3.393	3.141
Halldór Friðrik Þorsteinsson, fv. stjórnarmaður	1.255	2.402
Helga Jóhanna Oddsdóttir, varamaður í stjórn	139	0
Hrafn Árnason, varamaður í stjórn	278	261
Sigurður H. Ingimarsson, varamaður í stjórn	231	430
Halldóra Elín Ólafsdóttir, fv. varamaður í stjórn	93	185
Rebekka Jóelsdóttir, fv. varamaður í stjórn	0	123
Sigrún Ósk Þorgeirsdóttir, fv. varamaður í stjórn	0	123
Arnaldur Loftsson, framkvæmdastjóri	31.429	23.374
	56.114	46.536

Lífeyrissjóðurinn greiddi í fyrsta sinn laun framkvæmdastjóra fyrir apríl 2019 en þau höfðu áður verið greidd af rekstraraðila. Á móti lækkaði umsýslubóknun sjóðsins sem greidd er til rekstraraðila. Auk ofangreindra launa fékk framkvæmdastjóri greiddar kr. 1.135 þúsundir kr. (1.084 þúsundir kr. vegna ársins 2019) fyrir setu í stjórn Landsamtaka lífeyrissjóða. Þessi laun voru ekki greidd af lífeyrissjóðnum sjálfum. Einstaklingar í stjórn og endurskoðunarnefnd hafa ekki verið tilnefndir til setu í nefndum eða stjórnnum af hálfu lífeyrissjóðsins.

Skýringar

	2020	2019
6.3 Þóknar til endurskoðenda greinast þannig:		
Endurskoðun ársreiknings (KPMG ehf./Deloitte ehf.)	4.800	5.300
Könnun árshlutareikninga (KPMG ehf./Deloitte ehf.)	3.043	2.900
	<u>7.843</u>	<u>8.200</u>
6.4 Þóknar til endurskoðenda vegna innri endurskoðunar (Deloitte ehf.):		
Innri endurskoðun sjóðsins	2.714	2.550
	<u>2.714</u>	<u>2.550</u>
6.5 Þóknar til tryggingastærðfræðings greinast þannig:		
Útreikningar á tryggingafræðilegri stöðu	1.668	1.597
Önnur þjónusta	1.220	713
	<u>2.888</u>	<u>2.310</u>

Skýringar

7. Fjárfestingar

7.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig:

Skráð innlend hlutabréf	31.12.2020			31.12.2019		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Arion banki hf.	4.723.734	2,65%	3.978.240	3.464.391	2,01%	3.182.598
Hagar hf.	1.738.632	2,45%	1.288.982	1.388.473	2,61%	1.410.499
Iceland Seafood International hf.	1.525.733	4,53%	903.313	1.234.199	4,85%	930.408
Icelandair Group hf	253.348	0,54%	2.734.063	1.166.326	2,84%	2.734.063
Kvika banki hf	42.013	0,11%	20.291	425.870	2,02%	338.895
Marel hf. - IS	9.408.261	1,55%	3.803.701	7.327.653	1,55%	3.781.315
Festi hf.	2.002.557	3,49%	1.520.535	1.071.836	2,51%	1.054.166
Reginn hf.	1.722.531	4,14%	1.783.574	1.379.491	3,41%	1.552.128
Reitir fasteignafélag hf	3.190.537	5,79%	2.757.244	2.417.572	4,81%	2.120.016
Síminn hf	1.750.062	2,49%	761.480	1.185.797	2,39%	768.882
Sjóvá-Almennar tryggingar hf	3.316.487	9,08%	1.630.162	2.340.247	9,01%	1.674.416
Skeljungur hf.	1.466.426	8,23%	1.142.640	1.304.582	7,35%	1.100.085
Vátryggingafélag Íslands	2.465.772	9,03%	1.713.700	1.323.578	6,25%	1.259.440
Össur hf.	86.408	0,02%	40.946	80.599	0,02%	40.946
	33.692.501		24.078.871	26.110.614		21.947.857
Óskráð innlend hlutabréf						
ACF III slhf.	172.134	5,33%	172.134	0	0,00%	0
ALDA Credit Fund II slhf	142.320	8,19%	120.000	133.560	8,18%	120.000
ALDA Credit Fund slhf	132.800	6,83%	102.280	125.300	6,60%	102.280
Bakkastakkur slhf (PCC Bakki)	2.725	9,49%	272.478	2.725	10,20%	272.478
Blávarmi GP (Bláa lónið)	369	9,23%	369	369	9,23%	369
Blávarmi slhf. (Bláa lónið)	1.329.374	8,78%	1.313.560	1.329.374	8,78%	1.313.560
Edda slhf.	232.688	8,60%	159.658	260.790	8,60%	165.679
Eignarh.fél Lsj. um verðbréfabing ehf ...	37	0,49%	37	37	0,49%	37
FAST-1 slhf.	0	0,00%	0	62	0,96%	39
Gamli BYR ehf	7	0,00%	7	7	0,00%	7
Glitnir HoldCo ehf. A-hlutir	597	0,00%	527	518	0,00%	527
Horn II slhf.	30.198	5,03%	176.805	45.015	5,03%	176.805
Horn III slhf.	592.011	9,59%	976.432	657.139	9,59%	976.432
HSV eignarhaldsfélag slhf. (HS Veitur) ..	1.160.523	14,84%	470.119	1.219.700	13,89%	499.797
Hvatning slhf (Bláa lónið)	603.094	7,81%	659.768	659.768	7,81%	659.768
Innviðir fjárfestingar slhf	352.974	11,54%	450.316	424.828	14,28%	450.316
Jarðvarmi GP ehf. (HS Orka)	533	10,25%	533	533	10,25%	533
Jarðvarmi slhf. (HS Orka)	2.525.809	9,23%	1.850.865	3.279.448	9,23%	1.850.863
Kaupþing ehf	50	0,00%	4.634	50	0,00%	4.634
Kjölfesta slhf	163.324	7,29%	159.233	207.462	9,25%	202.266
Landsbréf -						
Veðskuldabréfasjóður slhf.	37.660	5,72%	20.315	34.718	5,72%	20.315
Landsbréf -						
Veðskuldabréfasjóður II slhf.	140.373	13,43%	140.373	0	0,00%	0
LBI ehf	199	0,00%	160	173	0,00%	160
Loðnuvinnslan hf	643	0,01%	113	643	0,01%	113
SF V slhf.	0	0,00%	0	83.207	5,05%	24.189
SF VI slhf (Verne Global)	627.559	12,72%	847.963	550.047	12,72%	794.026
SÍA II GP hf.	300	7,50%	300	300	7,50%	300
SÍA II slhf.	80.825	7,50%	63.611	114.206	7,50%	63.611
SÍA III GP hf.	273	7,60%	304	276	7,60%	304
SÍA III slhf.	688.941	7,60%	625.344	579.061	7,60%	559.226
Skinney - Þinganes hf	5.850	0,05%	2.506	5.850	0,05%	2.506
TFII slhf.	586.823	19,00%	469.834	366.780	14,10%	348.650
Veðskuld II slhf	31.054	7,12%	282	301	7,12%	282
	9.642.067		9.060.860	10.082.247		8.610.072
Hlutabréf samtals	43.334.568		33.139.731	36.192.861		30.557.929

Skýringar

7.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig, frh.:

	31.12.2020			31.12.2019		
	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð
Innlend hlutdeildarskírteini						
Akta HL1-Hlutdeildarskírteini	566.283	15,26%	300.600	297.917	18,43%	300.600
Alþjóða Fasteignasjóðurinn	23.392	11,03%	37.537	30.057	11,03%	52.756
GAMMA: Iceland Fixed Income Fund ...	1.040.059	5,74%	599.000	792.558	5,45%	599.000
Int. Private Equity Fund II LP	74.246	11,16%	575.329	55.268	11,22%	575.329
Júpiter Fagfjárf.sjóður TRF	478.498	9,23%	410.681	370.125	8,26%	410.681
ST1	1.416.708	19,58%	1.210.986	1.332.347	19,58%	1.260.986
Stefnir - ÍS 15	4.444.131	19,11%	2.771.797	3.846.222	18,91%	2.597.237
Stefnir - ÍS 5	2.497.001	19,86%	1.414.038	2.224.932	19,29%	1.334.793
Stefnir - Íslenski Athafnasjóðurinn I	37.418	10,39%	7.824	32.529	10,39%	7.824
Stefnir - Lausafjársgjóður	0	0,00%	0	177.719	1,11%	176.829
Stefnir - Ríkisverðbréfasj. langur	1.882.491	17,22%	617.335	1.966.737	16,48%	686.736
Stefnir - Ríkisverðbréfasj. millilangur ...	1.870.977	14,24%	936.877	2.688.147	19,00%	1.300.564
Stefnir - Scandinavian Fund	0	0,00%	0	292.888	21,69%	252.061
Stefnir - Skuldabréfaval	38.960	0,24%	36.129	60.792	0,50%	58.000
Stefnir - Sparifjársgjóður	336.922	2,64%	335.953	1.248.555	10,04%	1.233.778
Stefnir - Vaxtasjóður	15.014	0,99%	15.000	0	0,00%	0
	<u>14.722.100</u>		<u>9.269.086</u>	<u>15.416.793</u>		<u>10.847.174</u>
Erlend hlutdeildarskírteini						
Ashmore E.M Frontier						
EQ-Z2AU (USD)	803.004	7,15%	774.486	794.445	4,09%	774.486
DNB Fund - High Yield Inst. A (NOK)	735.634	1,41%	678.735	519.587	0,95%	544.236
DNB Private Equity VII (IS) AS						
- fagfjárf.sjóður	141.558	8,24%	139.586	0	0,00%	0
FAG-Fidelity Funds -						
- Inst Emerging Markets Eq USD	3.467.387	2,77%	2.393.541	1.806.994	2,09%	1.375.869
iShares Core MSCI World						
UCITS ETF USD (Acc.)	1.553.376	0,04%	1.224.739	0	0,00%	0
iShares MSCI World -ETF						
JPMorgan Funds - Global Bond						
Opportunities Fund	2.012.231	0,26%	1.661.175	1.519.487	0,22%	1.366.761
JPMorgan Liquidity Funds						
- U.S. Dollar Lic F	997.578	0,06%	1.030.744	1.358.188	0,08%	1.306.404
JPMorgan Liq. Funds - EUR Liq. Fund ...	8.596.117	4,03%	8.228.262	4.645.097	3,63%	4.695.955
Katla Fund Global Value	7.330.352	23,92%	3.701.924	6.515.950	21,88%	3.833.678
Montanaro European Smaller						
Companies Fund	1.638.627	2,47%	1.206.402	1.291.882	1,79%	1.206.402
Capital Group New						
Perspective Fund - LUX (USD)	8.915.846	0,61%	5.576.797	5.109.214	0,83%	4.066.796
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	2.523.246	0,51%	2.198.334	779.830	0,18%	780.885
Pimco GIS Income Fund (USD)	2.319.402	0,03%	1.954.588	1.521.629	0,02%	1.330.852
Pimco Gis Euro Credit Inc- Acc	2.376.500	1,32%	2.242.465	0	0,00%	0
Obligo Global						
Infrastruktur II AS - fagfjárf.sj.	836.073	17,64%	879.986	0	0,00%	0
SSgA World IDX EQ-I -EUR	16.090.002	2,28%	10.352.654	13.124.007	1,82%	10.307.429
SSgA World IDX EQ-I -USD	10.465.725	1,48%	8.064.848	12.476.759	1,94%	10.681.242
Stryx World Growth USD	3.310.291	1,69%	1.529.893	2.890.392	2,14%	1.780.945
Vanguard Global STK-A INS \$	5.605.812	0,39%	5.537.026	0	0,00%	0
Wellington Global Property Portfolio	421.472	16,27%	432.627	0	0,00%	0
Wellington Global Research Equity	7.114.030	15,36%	4.314.444	6.615.495	14,24%	4.622.295
Wellington Global Quality						
Growth fund (USD)	2.342.903	0,21%	1.445.264	1.887.553	0,25%	1.443.083
	<u>90.219.288</u>		<u>66.063.307</u>	<u>62.856.509</u>		<u>50.117.318</u>
Samtals hlutdeildarskírteini	<u>104.941.388</u>		<u>75.332.393</u>	<u>78.273.302</u>		<u>60.964.492</u>
Eignarhlutir og sjóðir, samtals	<u>148.275.956</u>		<u>108.472.124</u>	<u>114.466.163</u>		<u>91.522.421</u>

Skýringar

7.2 Skuldabréf greinast þannig eftir matsaðferðum:

Skuldabréf haldið til gjalddaga og útlán greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
Skuldabréf með ríkisábyrgð	14.738.108	14.681.397
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	24.613.332	25.003.488
	<u>39.351.440</u>	<u>39.684.885</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	0	0	0	0	14.738.108	14.738.108
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	9.591.621	1.777.691	3.380.853	33.271	9.829.896	24.613.332
	<u>9.591.621</u>	<u>1.777.691</u>	<u>3.380.853</u>	<u>33.271</u>	<u>24.568.004</u>	<u>39.351.440</u>

Skuldabréf á gangvirði greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
Skuldabréf með ríkisábyrgð	39.790.170	39.208.997
Skuldabréf með ábyrgð fjármálfyrirtækja	40.785.011	43.667.834
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	10.717.626	5.491.207
Önnur skuldabréf	49.733.606	32.793.958
	<u>141.026.413</u>	<u>121.161.996</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	20.920.208	4.537.255	8.256.151	166.021	5.910.535	39.790.170
Skuldabréf með ábyrgð fjármálfyrirtækja	12.678.548	5.128.708	14.567.788	73.910	8.336.057	40.785.011
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga ...	3.713.303	972.374	2.246.555	29.326	3.756.068	10.717.626
Önnur skuldabréf	18.974.425	4.073.333	9.461.107	65.767	17.158.974	49.733.606
	<u>56.286.484</u>	<u>14.711.670</u>	<u>34.531.601</u>	<u>335.024</u>	<u>35.161.634</u>	<u>141.026.413</u>

7.3 Fasteignaveðtryggð skuldabréf greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
Sjóðfélagar	24.748.919	25.134.256
Aðrir aðilar	160	4.760
Varúðarniðurfærsla	(135.747)	(135.528)
	<u>24.613.332</u>	<u>25.003.488</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2020
Sjóðfélagar	9.644.458	1.787.484	3.399.477	33.455	9.884.045	24.748.919
Aðrir aðilar	62	12	22	0	64	160
Varúðarniðurfærsla	(52.899)	(9.805)	(18.646)	(184)	(54.213)	(135.747)
	<u>9.591.621</u>	<u>1.777.691</u>	<u>3.380.853</u>	<u>33.271</u>	<u>9.829.896</u>	<u>24.613.332</u>

Skýringar

7.4 Fjárfestingar greinast þannig eftir matsaðferðum:

Fjárfestingar 31.12.2020:	Gangvirði	Útlán	Haldið til	Samtals	Gangvirði
			gjaldþaga	31.12.2020	31.12.2020
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	148.275.956	0	0	148.275.956	148.275.956
Skuldabréf	141.026.413	24.613.332	14.738.108	180.377.853	185.494.300
Bundnar bankainnstæður	1.001.967	0	0	1.001.967	1.001.967
	<u>290.304.336</u>	<u>24.613.332</u>	<u>14.738.108</u>	<u>329.655.776</u>	<u>334.772.223</u>

Fjárfestingar 31.12.2019:	Gangvirði	Útlán	Haldið til	Samtals	Gangvirði
			gjaldþaga	31.12.2019	31.12.2019
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	114.466.163	0	0	114.466.163	114.466.163
Skuldabréf	121.161.996	25.003.488	14.681.397	160.846.881	165.712.915
Bundnar bankainnstæður	1.049.153	0	0	1.049.153	1.049.153
	<u>236.677.312</u>	<u>25.003.488</u>	<u>14.681.397</u>	<u>276.362.197</u>	<u>281.228.231</u>

Gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjaldþaga í tryggingadeild, var 19.854,6 milljónir kr. í lok tímabilsins, samanborið við 14.738,1 milljónir kr. sé miðað við upphaflega kaupkröfu eða 5.116,4 milljónum kr. hærra. Í ársbyrjun var gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjaldþaga í tryggingadeild 4.866,0 milljónum kr. hærra en ef miðað er við upphaflega kaupkröfu.

7.5 Þrepaskipting gangvirðis

Frjálsi lífeyrissjóðurinn notar eftirfarandi þrepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði fjárfestinga eftir matsaðferð:

1. þrep: Skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum.
2. þrep: Virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint. Hér flokkast skuldabréf sem metin eru út frá vaxtaferlum á markaði, hlutdeildarskírteini sem metin eru á innlausnarvirði og verðbréf sem metin eru út frá stopulum viðskiptum á milli ótengdra aðila.
3. þrep: Virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum. Hér flokkast hlutir og hlutdeildarskírteini í framtakssjóðum sem metnir eru út frá endurskoðuðum ársreikningum og kröfur sem metnar eru út frá væntum innheimtum.

Hálfsárslega er flokkunin yfirfarin til að meta hvort eignir sem reglulega eru metnar til gangvirðis hafi færst milli þrepa. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna.

Eignir sem færðar eru á gangvirði greinast þannig eftir þrepum:

	Samtals			31.12.2020
	1. þrep	2. þrep	3. þrep	
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	35.867.997	100.242.991	12.164.968	148.275.956
Skuldabréf	122.287.435	15.096.800	3.642.178	141.026.413
Bundnar bankainnstæður	1.001.967	0	0	1.001.967
	<u>159.157.399</u>	<u>115.339.791</u>	<u>15.807.146</u>	<u>290.304.336</u>

	Samtals			31.12.2019
	1. þrep	2. þrep	3. þrep	
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	26.110.613	78.162.005	10.193.545	114.466.163
Skuldabréf	102.197.186	15.321.037	3.643.773	121.161.996
Bundnar bankainnstæður	1.049.153	0	0	1.049.153
	<u>129.356.952</u>	<u>93.483.042</u>	<u>13.837.318</u>	<u>236.677.312</u>

Skýringar

7.5 Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Breytingar á eignum í 3. þrepi, færðar á gangvirði, greinast þannig:

	2020
Staða í ársbyrjun	13.837.318
Keypt á tímabilinu	1.929.202
Selt á tímabilinu, afborganir og arðgreiðslur	(1.288.968)
Flutt í/úr þrepi 3	1.334.422
Hrein gjaldmiðlabreyting	14.755
Hrein gangvirðisbreyting	(19.583)
Staða í lok tímabils	<u>15.807.146</u>

7.6 Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
ISK	229.213.232	204.919.541
USD	58.210.519	43.745.297
EUR	40.780.522	26.739.258
NOK	735.634	519.587
SEK	612.031	340.471
DKK	86.408	80.599
GBP	5.566	8.844
ARS	11.864	8.600
	<u>329.655.776</u>	<u>276.362.197</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
ISK	97.038.000	19.030.796	39.817.839	735.596	72.591.000	229.213.232
USD	40.378.210	2.306.876	153.541	408.337	14.963.556	58.210.519
EUR	23.975.508	2.223.675	887	152.570	14.427.882	40.780.522
NOK	434.561	45.115	0	2.664	253.294	735.634
SEK	380.769	25.439	0	1.106	204.717	612.031
DKK	54.190	0	0	0	32.218	86.408
GBP	5.133	2	0	0	430	5.566
ARS	11.864	0	0	0	0	11.864
	<u>162.278.235</u>	<u>23.631.902</u>	<u>39.972.267</u>	<u>1.300.274</u>	<u>102.473.098</u>	<u>329.655.776</u>

8. Kröfur

8.1 Kröfur greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
Áætluð óinnheimt iðgjöld	1.225.398	1.213.921
Áfallnir vextir	22	720
Ógreidd viðskipti	0	50.000
Ógreiddur arður	659	0
Útlagður kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur	6.300	7.600
Afborganir skuldabréfa	137.091	19.035
Endurgreidd umsýsluþóknun	76.436	74.606
	<u>1.445.906</u>	<u>1.365.882</u>

Skýringar

8.1 Kröfur greinast þannig, frh.:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Áætluð óinnheimt iðgjöld	0	0	0	0	1.225.398	1.225.398
Áfallnir vextir	8	3	2	0	9	22
Ógreiddur arður	378	37	0	34	210	659
Útlagður kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur	6.300	0	0	0	0	6.300
Afborganir skuldabréfa	55.562	12.331	27.683	11	41.504	137.091
Endurgreidd umsýsluþóknun	54.275	3.542	1.684	565	16.370	76.436
	116.523	15.913	29.369	610	1.283.491	1.445.906

9. Viðskiptaskuldir

9.1 Viðskiptaskuldir greinast þannig:

	31.12.2020	31.12.2019
Ógreidd iðgjöld til ráðstöfunar inn á höfuðstól lána	35.777	21.792
Óbókuð iðgjöld	230.441	261.577
Ógreiddir reikningar	5.892	3.363
Ógreiddur staðgreiðsluskattur	171.109	100.390
Ógr. launatengd gjöld	2.903	2.773
Ógreitt áunnið orlof	5.610	4.346
Ógreiddur umsýslukostnaður	53.801	104.666
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs	29.075	34.343
Aðrar skammtímaskuldir	10.735	5.922
	545.343	539.172

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Ógreidd iðgjöld til ráðstöfunar inn á höfuðstól lána.....	25.453	2.987	5.883	1.454	0	35.777
Ógreiddir reikningar.....	130	14	12	0	5.736	5.892
Ógr. launatengd gjöld.....	1.420	207	355	10	911	2.903
Ógreitt áunnið orlof.....	2.743	399	686	20	1.762	5.610
Ógreiddur umsýslukostnaður.....	26.376	3.845	6.464	218	16.898	53.801
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs.....	0	0	0	0	14.212	14.212
Ógreidd viðskipti.....	0	0	0	0	0	0
Aðrar skammtímaskuldir.....	3.488	509	844	27	4.245	9.113

Sameiginleg deild :

Óbókuð greidd iðgjöld						230.441
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs.....						14.863
Ógreiddur staðgreiðsluskattur						171.109
Annað						1.622
	59.610	7.961	14.244	1.729	43.764	545.343

Skýringar

10. Önnur mál

10.1 Þátttaka í framtaks- og fasteignasjóðum

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir fjárhæð sem getur numið 8.421 milljónum kr. Sjóðurinn hefur þegar fjárfest fyrir um 45,6% af skuldbindingunum. Eftirstöðvarnar, um 4.582 milljónir kr., koma til greiðslu á næstu fjórum til fimm árum í samræmi við fjárfestingarumfang sjóðanna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum þegar fjárfestingar eru seldar aftur. Um er að ræða sjóði í íslenskum krónum.

10.2 Tryggingafræðileg úttekt

Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nam lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar Frjálsa lífeyrissjóðsins 196.066 milljónum kr. í árslok 2020 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign deildarinnar í árslok 2020 var 199.023 milljónir kr. eða 2.957 milljónum kr. hærrí eða sem nemur 1,5%. Breyting á tryggingafræðilegri stöðu greinist þannig:

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu tryggingadeildar

Eignir	31.12.2020	31.12.2019
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	199.022.928	185.590.141
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	185.590.141	171.255.818
Hækkun endurmetinnar eignar á tímabilinu	13.432.787	14.334.323
Skuldbindingar	31.12.2020	31.12.2019
Skuldbindingar í árslok	196.065.480	182.639.411
Skuldbindingar í ársbyrjun	182.639.411	167.776.650
Hækkun skuldbindinga á tímabilinu	13.426.069	14.862.761
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á tímabilinu	6.719	(528.438)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum tryggingadeildar

	2020	2019
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun 2020	78.621.448	67.657.889
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	5.817.800	4.441.810
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	6.832.384	6.915.714
Lækkun vegna greidds lífeyris á tímabilinu	(1.032.459)	(849.167)
Hækkun/lækkun vegna nýrra forsendna um lífs- og örorkulíkur	0	602.005
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga	(418.829)	(146.803)
	89.820.344	78.621.448

Hækkandi meðalævi

Ein helsta áskorun sjóðsins er að meðalævilengd þjóðarinnar fer hækkandi. Lenging á meðalævi þýðir að ellilífeyrir úr tryggingadeild, sem er greiddur til æviloka, er að meðaltali greiddur lengur til hvers sjóðfélaga og að öðru óbreyttu hækka skuldbindingar sjóðsins. Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga (FÍT) samþykkti í desember 2020 nýjar dánar- og eftirlifendatöflur byggt á áætlun um lífslíkur fólks í framtíðinni. Áætlunin gerir ráð fyrir að fólki lifi að meðaltali lengur en gert er ráð fyrir í núverandi forsendum um lífslíkur sem byggjast á reynslu árána 2014-2018. Ef fjármálaráðuneytið innleiðir hinar nýju töflur í reglugerð þá munu skuldbindingar tryggingadeildar hækka og gera má ráð fyrir að þær muni gilda við mat á skuldbindingum 31. desember 2021. Ef notast hefði verið við hinar nýju töflur hefði áunna staðan verið -2,3%, framtíðarstaðan -17,9% og heildarstaðan -11,1%.

Skýringar

10.2 Tryggingafræðileg úttekt, frh.

FÍT leggur til að mótvægisáðgerðir lífeyrissjóða vegna hækkandi skuldbindinga verði svipaðar þeim sem voru kynntar á árinu 2016 en þá var fyrirhuguðum breytingum frestað. Hugmyndirnar fela í sér að viðmiðunaráldur ellilífeyrisréttinda verði hækkaður í skrefum. Áfram verði þó hægt að flýta eða fresta töku lífeyris og því verði lífeyristökualdur sveigjanlegur líkt og nú er. Markmið þessara mótvægisáðgerða er fyrst og fremst að draga úr hækkun skuldbindinga vegna hækkandi meðalævi. Færa má rök fyrir því að eðlilegt sé að við þessar breytingar hækki viðmiðunaráldur ellilífeyris þannig að greiðslutími ellilífeyris verði svipaður að lengd hjá öllum árgöngum.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn ákvað á sínum tíma sem einn fárra lífeyrissjóða að bjóða upp á að skylduiðgjaldi yrði ráðstafað að hluta til frjálsrar séreignar sem er laus til útborgunar við 60 ára aldur. Tillögur FÍT munu ekki hafa áhrif á útgreiðslur frjálsrar séreignar. Nánar á eftir að útfæra mótvægisáðgerðir FÍT en verði þær innleiddar af lífeyrissjóðum þá má gera ráð fyrir að breyta þurfi samþykktum Frjálsa á aukaárfundi síðar á árinu 2021.

11. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

11.1 Áhættustýring

Áhætta í starfsemi lífeyrissjóðsins er skilgreind, sem hætta á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem lífeyrissjóður skilgreinir. Áhætta nær til atvika sem lúta að eignum, skuldbindingum og daglegum rekstri sjóðsins. Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er meðal annars að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða hefur stjórn sjóðsins sett fram stefnu um áhættu í starfsemi lífeyrissjóðsins sem hún er reiðubúin að taka í samræmi við markmið og framtíðarsýn sjóðsins. Sjóðurinn hefur jafnframt sett sér áhættustýringarstefnu þar sem fram kemur hvernig lífeyrissjóðurinn ætlar sér að stýra áhættuþáttum í daglegum rekstri sjóðsins.

Hér verður greint frá helstu áhættuþáttum sem felast í starfsemi sjóðsins.

11.2 Lífeyrstryggingaáhætta

Lífeyrstryggingaáhætta er hættan á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutiðni auk forsendna um vexti og verðbólgu. Árlega skal stjórn sjóðsins láta fara fram athugun á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997. Tryggingafræðileg athugun felur í sér samanburð á hreinni eign til greiðslu lífeyris ásamt núvirði framtíðariðgjalda og núvirði væntanlegs lífeyris vegna þegar greiddra iðgjalda og framtíðariðgjalda. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meiri en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er sjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins. Hið sama gildir ef munur helst meiri en 5% samfelt í fimm ár. Áhættan er mæld með álagsprófi þar sem metin eru áhrif ýmissa sviðsmynda á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins. Sjóðurinn stýrir lífeyristryggingaráhættu með fjárfestingar- og áhættustýringarstefnu sem settar eru með það að markmiði að sjóðurinn geti staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítinu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á helstu áhættuþáttum sem geta haft áhrif á getu sjóðsins til að standa við skuldbindingar sínar með skýrslugjöf.

Álagspróf - Prósentustigsbreyting á tryggingafræðilegri stöðu	31.12.2020	31.12.2019
Núvirðisvextir í tryggingafræðilegri úttekt lækkaðir um 0,5%	-10,50%	-11,42%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-7,60%	-7,93%
Örorkulíkur auknar um 10%	-1,40%	-1,38%
VNV hækkun ársins aukin um 0,5%	-0,13%	-0,11%
GVT lækkar um 10%	-1,52%	-1,19%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf lækka um 10%	-0,42%	-0,61%
Innlend/erlend markaðsskuldabréf lækka um 10%	-2,70%	-2,38%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-1,08%	-0,83%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-0,76%	-0,69%

11.3 Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði

Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði er hættan á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Slíkt misvægi getur myndast þar sem lífeyrisskuldbindingar sjóðsins eru að fullu verðtryggðar en eignir einungis að hluta. Verðbólguáhætta sjóðsins er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar verðbólgu á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir verðbólguáhættu með því að breyta vægi verðtryggðra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um verðtryggingarhlutfall skuldabréfasafns sjóðsins. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á verðbólguáhættu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

31.12.2020	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
	10% hækkun vísitölu neysluverðs.....	3,45%	6,30%	8,83%	2,42%
31.12.2019	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
10% hækkun vísitölu neysluverðs.....	3,62%	6,31%	8,55%	2,29%	5,36%

Skýringar

11.4 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna. Fjárhagsleg áhætta er sundurgreind í vaxta- og endurfjármögnunaráhættu, hlutabréfaáhættu, uppgreiðsluáhættu og gjaldmiðlaáhættu.

a) Vaxta og endurfjármögnunaráhætta

Vaxta- og endurfjármögnunaráhætta er hættan á að breytingar á vöxtum og/eða lögum vaxtaferilsins leiði til lækkunar á virði skuldabréfa og að ekki verði hægt að fjárfesta í skuldabréfum á jafn hárrí ávöxtunarkröfu í framhaldinu. Áhættan er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar hækkunar ávöxtunarkröfu á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir vaxtaáhættu með því að breyta meðallíftíma skuldabréfasafns sjóðsins – en meðallíftími er mælikvarði á næmni skuldabréfa fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu – og með því að breyta vægi skuldabréfasafnsins af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um meðallíftíma skuldabréfasafns og takmarkanir á vægi eignaflokka, þar með talið skuldabréfa. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á vaxtaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2020					
100 pt. hækkun verðtryggðra vaxta.....	-3,00%	-4,95%	-5,53%	-1,90%	-4,82%
200 pt. hækkun óverðtryggðra vaxta.....	-0,09%	-0,16%	-0,19%	-0,02%	-0,06%
31.12.2019					
100 pt. hækkun verðtryggðra vaxta.....	-3,00%	-4,66%	-4,28%	-1,73%	-4,63%
200 pt. hækkun óverðtryggðra vaxta.....	-0,14%	-0,29%	-0,38%	-0,03%	-0,09%

b) Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna lækkunar á hlutabréfum, þar með talið hlutabréfaeign í gegnum sjóði um sameiginlega fjárfestingu. Áhættan er mæld með álagsprófum sem segja til um áhrif fyrirfram skilgreindrar lækkunar hlutabréfa á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir hlutabréfaáhættu með því að breyta vægi hlutabréfa af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem takmarkanir eru settar á vægi eignaflokka, þar með talið hlutabréfa og sjóða um sameiginlega fjárfestingu. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á hlutabréfaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2020					
30% lækkun innlendra hlutabréfa.....	-6,06%	-2,99%	-	-7,31%	-4,10%
20% lækkun erlendra hlutabréfa.....	-5,63%	-2,61%	-	-7,54%	-3,86%
31.12.2019					
30% lækkun innlendra hlutabréfa.....	-6,02%	-2,86%	-	-6,08%	-4,16%
20% lækkun erlendra hlutabréfa.....	-5,12%	-2,22%	-	-6,37%	-3,33%

Skýringar

c) Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á að breytingar á gengi gjaldmiðla (styrking ISK gagnvart erlendum gjaldmiðlum) rýri verðmæti erlendra eigna sjóðsins mælt í íslenskum krónum. Styrking krónunnar gæti því skapað misvægi á milli eigna og skuldbindinga sjóðsins þar sem lífeyrisskuldbindingar hans eru í íslenskum krónum. Gjaldeyrisahætta sjóðsins er mæld með eins mánaðar fé í húfi miðað við 99,5% öryggisbil. Mælikvarðinn segir til um hversu mikið getur tapast á einum mánuði vegna gjaldmiðlahreyfinga, þannig að einungis 0,5% líkur eru á að tapið verð meira. Auknar sveiflur í gengi krónunnar hafa neikvæð áhrif á þennan mælikvarða auk þess sem staða sjóðsins í eignum í erlendum gjaldmiðlum hefur áhrif. Sjóðurinn stýrir áhættunni með því að breyta hlutfalli erlendra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram koma takmarkanir á vægi eigna í erlendum gjaldmiðlum. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á gjaldmiðlaáhattu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2020					
1 mán. fé í húfi m.v. við 99,5% öryggisbil.....	-2,44%	-1,14%	-	-2,79%	-1,63%
31.12.2019				Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
1 mán. fé í húfi m.v. við 99,5% öryggisbil.....	-1,59%	-0,77%	-	-1,91%	-1,05%

11.5 Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. Áhættan ræðst bæði af líkum á greiðslufalli og áætluðum endurheimtum ef til greiðslufalls kemur. Mótaðilaáhætta er mæld með því að sundurgreina skuldabréfasafn sjóðsins eftir tegund útgefenda. Sjóðurinn stýrir útlánaáhattu með takmörkunum á vægi skuldabréfa eftir tegund útgefenda ásamt takmörkunum á vægi stakra útgefenda og tengdra aðila af heildareignum sjóðsins, sem tilgreind eru í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á mótaðilaáhattu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Hlutfall mótaðila af heildarskuldbréfasafni

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2020					
Ríki	31,7%	27,5%	21,8%	45,0%	34,5%
Fjármálafyrirtæki	20,8%	32,6%	40,1%	20,0%	15,4%
þar af sértryggð skuldabréf	16,7%	28,9%	35,9%	20,0%	11,3%
Sveitarfélög	5,6%	5,9%	5,9%	8,0%	6,3%
Fyrirtæki	27,2%	23,2%	23,2%	17,8%	27,2%
Sjóðfélagalán	14,6%	10,8%	9,0%	9,1%	16,5%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
31.12.2019				Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
Ríki	32,5%	33,3%	29,0%	79,3%	37,2%
Fjármálafyrirtæki	25,8%	40,2%	45,5%	0,0%	17,9%
þar af sértryggð skuldabréf	20,9%	35,0%	40,3%	0,0%	13,1%
Sveitarfélög	3,0%	3,4%	5,2%	6,3%	2,8%
Fyrirtæki	20,9%	16,9%	16,5%	14,4%	19,5%
Sjóðfélagalán	17,8%	6,1%	3,8%	0,0%	22,6%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Skýringar

11.6 Samþjöppunaráhætta

Samþjöppunaráhætta er hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna. Sjóðurinn gætir þess að eignir hans séu nægilega fjölbreyttar til að komið sé í veg fyrir samþjöppun og uppsöfnun áhættu í eignasafninu, m.a. með því að gæta að fylgni áhættu einstakra eigna og eignaflokka.

Tafla 1 inniheldur 10 stærstu mótaðila Frjálsa lífeyrissjóðsins í lok árs 2020 og til samanburðar sýnir tafla 2 stöðuna í lok árs 2019. Aðilar, sem teljast til sömu samstæðu eða tilheyra hópi tengdra viðskiptavina skv. lögum um lífeyrissjóði, teljast einn aðili.

Hlutfall mótaðila af heildareignum

31.12.2020	Frjálsi			Trygginga-		Samtals
	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	áhætta	deild	
ÍL-sjóður	9,9%	15,2%	15,3%	9,0%	21,1%	14,5%
State Street Global Advisors France [1]	9,4%	5,9%	0,0%	8,1%	8,9%	7,9%
Sjóðfélagar	5,9%	7,5%	8,5%	2,5%	9,1%	7,4%
Arion banki hf.	6,4%	8,8%	13,2%	7,1%	4,9%	6,9%
Landsbankinn hf.	4,0%	9,4%	17,8%	5,6%	3,7%	5,9%
Reykjavíkurborg	3,3%	5,9%	6,8%	2,9%	5,1%	4,5%
Íslandsbanki hf.	2,3%	7,0%	9,7%	0,0%	3,1%	3,8%
JP Morgan Investment Management Ltd. [1]	4,7%	2,1%	0,0%	0,6%	3,1%	3,4%
Reitir fasteignafélag hf.	2,9%	3,4%	3,8%	3,0%	3,2%	3,2%
Marel hf.	4,2%	1,8%	0,0%	5,5%	2,7%	3,0%

Tafla 1. Tíu stærstu mótaðilar Frjálsa lífeyrissjóðsins, horft í gegnum helstu innlenda verðbréfa- og fjárfestingasjóði.

31.12.2019	Frjálsi			Trygginga-		Samtals
	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	áhætta	deild	
Íbúðalánasjóður	12,0%	19,2%	17,4%	14,2%	24,6%	17,2%
Arion banki hf.	9,0%	11,8%	16,5%	12,3%	6,8%	9,4%
State Street Global Advisors Fr. [1]	11,2%	6,2%	0,0%	18,0%	9,2%	8,9%
Sjóðfélagar	7,7%	4,3%	3,5%	0,0%	13,3%	8,7%
Landsbankinn hf.	4,9%	10,2%	17,0%	2,0%	4,0%	6,5%
Íslandsbanki hf.	3,1%	9,6%	11,9%	1,9%	3,9%	4,8%
Marel hf.	4,1%	1,9%	0,0%	4,4%	2,8%	3,1%
Wellington Luxembourg SA [1]	4,3%	1,6%	0,0%	4,5%	2,3%	3,0%
Reitir fasteignafélag hf.	2,6%	2,9%	2,8%	3,6%	2,8%	2,7%
JP Morgan Investment Management Ltd. [1]	4,0%	1,8%	0,0%	3,3%	1,7%	2,6%

Tafla 2. Tíu stærstu mótaðilar Frjálsa lífeyrissjóðsins, horft í gegnum helstu innlenda verðbréfa- og fjárfestingasjóði.

[1] Erlend sjóðastýringarfyrtæki, sem starfrækja sjóði, sem Frjálsi lífeyrissjóðurinn fjárfestir í. Í hverjum sjóði eru ótal undirliggjandi eignir.

Stærsti hluti af mótaðilaáhættu Íslandsbanka og Landsbanka eru í gegnum sértrygð skuldabréf, en sjóðurinn á einnig hluti í fagfjárfestasjóðum, sem tengjast Landsbankanum.

Skýringar

11.6 Samþjöppunaráhætta, frh.

Mótaðilaáhætta tengd Arion banka

31.12.2020	Frjálsi			Frjálsi	Trygginga-	Samtals
	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	áhætta	deild	
Innlán	1,0%	1,1%	2,9%	3,9%	1,0%	1,2%
Sértryggð skuldabréf	1,7%	5,1%	8,5%	0,0%	1,0%	2,6%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undan- skildum víkjandi skuldabréfum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	0,6%	0,9%	1,1%	0,0%	0,7%	0,7%
Hlutabréf félaga	2,1%	1,0%	0,0%	2,9%	1,3%	1,5%
Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,0%	0,7%	0,7%	0,3%	0,8%	0,9%
Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Samtals:	6,4%	8,8%	13,2%	7,1%	4,8%	6,9%

Tafla 3

31.12.2019	Frjálsi			Frjálsi	Trygginga-	Samtals
	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	áhætta	deild	
Innlán	2,5%	2,4%	4,1%	6,5%	2,4%	2,7%
Sértryggð skuldabréf	2,9%	6,8%	10,7%	2,5%	1,5%	3,6%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undan- skildum víkjandi skuldabréfum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	0,5%	0,8%	0,8%	0,1%	0,6%	0,6%
Hlutabréf félaga	2,0%	0,9%	0,0%	2,7%	1,4%	1,5%
Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,1%	0,9%	0,8%	0,5%	0,9%	1,0%
Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Samtals:	9,0%	11,8%	16,5%	12,3%	6,8%	9,4%

Tafla 4

11.7 Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er hættan á að sjóðurinn hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði þegar þær gjaldfalla, t.d. lífeyrisgreiðslur, uppgjör verðbréfavíðskipta, greiðslur vegna reksturs á sjóðnum og flutningar á séreignarsparnaði. Áhættan er mæld með því að flokka eignir sjóðsins eftir seljanleika. Greint er á milli þriggja flokka seljanleika: 1) eignir með viðskiptavakt eða regluleg viðskipti og sjóðir með innlausnarskyldu, 2) aðrar skráðar eignir og 3) óskráðar eignir og sjóðir án innlausnarskyldu. Sjóðurinn stýrir lausafjáraáhættu með því að greina vænt greiðsluflæði og gæta þess að varðveita nægjanlegt fjármagn í auðseljanlegum eignum svo sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á lausafjáraáhættu með skýrslugjöf.

Skýringar

11.7 Lausafjánhætta, frh.

Hlutfall flokkun eigna eftir seljanleika

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2020					
Flokkur 1.....	75,5%	68,7%	60,6%	89,5%	69,4%
Flokkur 2.....	11,4%	17,6%	23,2%	5,4%	14,5%
Flokkur 3.....	13,1%	13,7%	16,3%	5,1%	16,1%
31.12.2019					
Flokkur 1.....	73,9%	74,3%	69,1%	92,6%	67,3%
Flokkur 2.....	11,1%	15,7%	20,6%	4,5%	13,1%
Flokkur 3.....	15,0%	9,9%	10,3%	2,9%	19,7%

11.8 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hætta á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi innri kerfa, stefnu eða verkferla, háttsemi starfsmanna eða ytri þátta. Sjóðurinn stýrir rekstraráhættu með virku innra eftirliti sem er hluti af daglegri starfsemi sjóðsins. Innra eftirlit samanstendur meðal annars af skjalfestum verkferlum, aðskilnaði starfa, ábyrgðum og heimildum starfsmanna ásamt öðrum innri reglum. Sjóðurinn framkvæmir árlega mat þar sem áhættuþættir sem snúa að rekstri sjóðsins eru kortlagðir á skipulegan hátt, möguleg áhrif þeirra greind og virkni stýringa metin. Í framhaldinu er ákveðið hvort grípa eigi til aðgerða til þess að bæta stýringar áhættuþátta. Meðal þeirra rekstraráhættuþátta sem litið er til eru eftirfarandi:

- **Starfsmannaáhætta:** Hætta á að uppsagnir eða veikindi starfsmanna leiði til rekstrarerfiðleika og/eða fjárhagslegs taps.
- **Hætta á sviksemi:** Hætta á að sviksemi starfsmanna rekstraraðila eða utanaðkomandi aðila leiði til fjárhagslegs taps.
- **Orðsporsáhætta:** Hætta á að hnekkir á orðspori sjóðsins leiði til fjárhagslegs taps.
- **Upplýsingatækniahætta og Öryggismál:** Áhætta sem getur falist í röngum og/eða ófullnægjandi upplýsingum, tiltækileika upplýsinganna, rangri úrvinnslu þeirra, aðgangsheimildum og öðrum öryggismálum.
- **Lög og reglur:** Hætta á að sjóðurinn starfi ekki í samræmi við lög og reglur, og/eða að lagabreytingar eða túlkun laga leiði til fjárhagslegs taps eða verði sjóðnum íþyngjandi á annan hátt.
- **Skjalaáhætta:** Hætta á að ófullnægjandi skjalagerð eða skjöl, s.s. samningar um eignastýringu og ráðstöfun iðgjalda, séu ekki aðgengileg og/eða vistuð á öruggan hátt.
- **Áhætta vegna útvistunar:** Áhætta sem felst í útvistunarsamningi, þ.m.t. hagsmunaaðrekstrar sem skapast getur milli sjóðsins og útvistunaraðilans.
- **Upplýsingaáhætta:** Hætta á að upplýsingar sem sjóðurinn lætur frá sér gefi villandi mynd eða leiði til ákvarðanatöku sjóðfélaga á röngum forsendum.
- **Verkferlar og framkvæmd:** Hætta á að mistök starfsmanna, ófullnægjandi verkferlar eða því að verkferlum sé ekki fylgt leiði til fjárhagslegs taps fyrir sjóðinn.
- **Úrskurðaráhætta lífeyris:** Hætta á að lífeyrisúrskurðir séu ekki samkvæmt samþykktum sem getur leitt til endurkrafna og gefið ranga mynd af stöðu sjóðsins.

Deildaskipt yfirlit - Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2020

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 2020	Samtals 2019
Iðgjöld	2.4;3								
Iðgjöld sjóðfélaga		3.092.895	572.739	795.045	69.326	1.961.087	0	6.491.092	6.407.964
Iðgjöld launagreiðenda		6.528.002	1.115.666	1.802.988	131.942	4.871.640	0	14.450.238	14.512.802
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(3.067.819)	1.411.768	1.463.679	286.577	(343)	0	93.862	(106.696)
		<u>6.553.078</u>	<u>3.100.173</u>	<u>4.061.712</u>	<u>487.845</u>	<u>6.832.384</u>	<u>0</u>	<u>21.035.192</u>	<u>20.814.070</u>
Sérstök aukaframlög		0	0	0	0	142.627	0	142.627	156.396
		<u>6.553.078</u>	<u>3.100.173</u>	<u>4.061.712</u>	<u>487.845</u>	<u>6.975.011</u>	<u>0</u>	<u>21.177.819</u>	<u>20.970.466</u>
Lífeyrir	2.5;4								
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1	(1.823.593)	(393.368)	(1.272.925)	(300)	(1.032.459)	0	(4.522.645)	(3.597.486)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	4.2	0	0	0	0	(105.903)	0	(105.903)	(114.681)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.3	0	0	0	0	(8.659)	0	(8.659)	(6.303)
Útgreiðsla séreignarsparnaðar skv. br.b.ákvæði	4.4	(1.039.352)	(92.243)	(189.240)	(28.339)	0	0	(1.349.174)	0
Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól									
lána til öflunar íbúðarhúsnæðis	4.5	(629.817)	(115.071)	(118.841)	(20.105)	0	0	(883.834)	(812.686)
		<u>(3.492.762)</u>	<u>(600.682)</u>	<u>(1.581.006)</u>	<u>(48.744)</u>	<u>(1.147.021)</u>	<u>0</u>	<u>(6.870.215)</u>	<u>(4.531.156)</u>
Hreinar fjárfestingartekjur	2.6;5								
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1-2	15.502.457	1.063.174	113.674	129.161	6.666.545	0	23.475.011	21.033.568
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.3-4	4.622.095	1.132.025	2.643.304	16.110	4.060.096	0	12.473.630	10.521.633
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		0	0	42.747	0	7	0	42.754	43.669
Aðrar fjárfestingartekjur:									
Vaxtatekjur af handbæru fé		325.147	50.697	3.626	1.488	258.628	0	639.586	213.987
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		0	0	0	0	20.881	0	20.881	27.192
Ýmsar fjárfestingartekjur		68	0	0	0	1.076	0	1.144	0
Fjárfestingargjöld	5.5-6	(156.125)	(23.266)	(41.222)	(1.514)	(100.242)	0	(322.369)	(317.470)
		<u>20.293.642</u>	<u>2.222.630</u>	<u>2.762.129</u>	<u>145.245</u>	<u>10.906.991</u>	<u>0</u>	<u>36.330.637</u>	<u>31.522.579</u>
Rekstrarkostnaður	2.7;6								
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(243.824)	(34.986)	(61.931)	(1.497)	(159.389)	0	(501.627)	(488.593)
Hækkun á hreinni eign á árinu		23.110.134	4.687.135	5.180.904	582.849	16.575.592	0	50.136.614	47.473.296
Hrein eign frá fyrra ári		140.941.591	19.226.876	35.013.501	773.351	88.518.813	0	284.474.132	237.000.836
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>164.051.725</u>	<u>23.914.011</u>	<u>40.194.405</u>	<u>1.356.200</u>	<u>105.094.405</u>	<u>0</u>	<u>334.610.746</u>	<u>284.474.132</u>

Deildaskipt yfirlit - Efnahagsreikningur 31. desember 2020

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 31.12.2020	Samtals 31.12.2019
Eignir									
Fjárfestingar 2.8;7									
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	7.1	96.400.130	7.142.541	1.057.846	931.979	42.743.460	0	148.275.956	114.466.163
Skuldabréf	7.2-3	65.878.105	16.489.361	37.912.454	368.295	59.729.638	0	180.377.853	160.846.881
Bundnar bankainnstæður	2.8 e)	0	0	1.001.967	0	0	0	1.001.967	1.049.153
		<u>162.278.235</u>	<u>23.631.902</u>	<u>39.972.267</u>	<u>1.300.274</u>	<u>102.473.098</u>	<u>0</u>	<u>329.655.776</u>	<u>276.362.197</u>
Kröfur 2.9;8									
Kröfur á launagreiðendur		0	0	0	0	1.225.398	0	1.225.398	1.213.921
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur		60.961	3.582	1.686	598	16.589	0	83.416	82.926
Aðrar kröfur		55.562	12.331	27.683	12	41.504	0	137.092	69.035
	8.1	<u>116.523</u>	<u>15.913</u>	<u>29.369</u>	<u>610</u>	<u>1.283.491</u>	<u>0</u>	<u>1.445.906</u>	<u>1.365.882</u>
Handbært fé									
Handbært fé	2.10	<u>1.716.577</u>	<u>274.157</u>	<u>207.013</u>	<u>57.045</u>	<u>1.381.580</u>	<u>418.035</u>	<u>4.054.407</u>	<u>7.285.225</u>
Eignir samtals		<u>164.111.335</u>	<u>23.921.972</u>	<u>40.208.649</u>	<u>1.357.929</u>	<u>105.138.169</u>	<u>418.035</u>	<u>335.156.089</u>	<u>285.013.304</u>
Skuldir									
Viðskiptaskuldir 2.11;9									
Áfallinn kostn. og fyrirframinnheimtar tekjur		(56.122)	(7.452)	(13.400)	(1.702)	(39.519)	(416.352)	(534.547)	(533.395)
Aðrar skuldir		(3.488)	(509)	(844)	(27)	(4.245)	(1.683)	(10.796)	(5.777)
	9.1	<u>(59.610)</u>	<u>(7.961)</u>	<u>(14.244)</u>	<u>(1.729)</u>	<u>(43.764)</u>	<u>(418.035)</u>	<u>(545.343)</u>	<u>(539.172)</u>
Skuldir samtals		<u>(59.610)</u>	<u>(7.961)</u>	<u>(14.244)</u>	<u>(1.729)</u>	<u>(43.764)</u>	<u>(418.035)</u>	<u>(545.343)</u>	<u>(539.172)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>164.051.725</u>	<u>23.914.011</u>	<u>40.194.405</u>	<u>1.356.200</u>	<u>105.094.405</u>	<u>0</u>	<u>334.610.746</u>	<u>284.474.132</u>

Deildaskipt yfirlit - Yfirlit um sjóðstreymi árið 2020

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 2020	Samtals 2019
Inngreiðslur									
Iðgjöld	3	6.565.030	3.100.926	4.064.344	488.904	6.966.196	(31.394)	21.154.006	20.725.028
Innb. vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		16.095	2.848	4.881	301	12.932	0	37.057	86.088
Aðrar inngreiðslur		68	0	42.747	0	21.964	0	64.779	70.861
		<u>6.581.193</u>	<u>3.103.774</u>	<u>4.111.972</u>	<u>489.205</u>	<u>7.001.092</u>	<u>(31.394)</u>	<u>21.255.842</u>	<u>20.881.977</u>
Útgreiðslur									
Lífeyrir	4	3.492.762	600.682	1.581.005	48.745	1.152.909	(71.338)	6.804.765	4.508.803
Rekstrarkostnaður	6	320.990	50.486	95.008	1.785	209.896	0	678.165	509.737
Aðrar útgreiðslur		156.138	23.280	41.223	1.525	100.256	0	322.422	317.562
		<u>3.969.890</u>	<u>674.448</u>	<u>1.717.236</u>	<u>52.055</u>	<u>1.463.061</u>	<u>(71.338)</u>	<u>7.805.352</u>	<u>5.336.102</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		2.611.303	2.429.326	2.394.736	437.150	5.538.031	39.944	13.450.490	15.545.875
Fjárfestingarhreyfingar									
Innb. tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		245.736	17.112	2.092	2.015	103.805	0	370.760	1.078.448
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(22.776.093)	(2.464.528)	(1.572.924)	(680.870)	(11.390.459)	0	(38.884.874)	(44.645.291)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		17.987.300	1.643.127	2.099.993	389.549	6.109.363	0	28.229.332	29.880.967
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		3.568.935	1.038.848	3.243.981	18.941	3.512.210	0	11.382.915	16.511.324
Keypt skuldabréf		(15.305.823)	(5.241.429)	(13.548.003)	(219.295)	(15.619.277)	0	(49.933.827)	(38.615.959)
Seld skuldabréf		11.573.424	2.355.995	7.179.571	56.920	10.338.709	0	31.504.619	17.634.310
Ný bundin innlán		0	0	35.532	0	11.654	0	47.186	(32.130)
		<u>(4.706.521)</u>	<u>(2.650.875)</u>	<u>(2.559.758)</u>	<u>(432.740)</u>	<u>(6.933.995)</u>	<u>0</u>	<u>(17.283.889)</u>	<u>(18.188.331)</u>
(Lækkun)/hækkun á handbæru fé		(2.095.218)	(221.549)	(165.022)	4.410	(1.395.964)	39.944	(3.833.399)	(2.642.456)
Gengismunur af handbæru fé		309.066	47.863	(1.255)	1.197	245.710	0	602.581	127.992
Handbært fé í ársbyrjun		3.502.729	447.843	373.290	51.438	2.531.834	378.091	7.285.225	9.799.689
Handbært fé í lok árs		<u>1.716.577</u>	<u>274.157</u>	<u>207.013</u>	<u>57.045</u>	<u>1.381.580</u>	<u>418.035</u>	<u>4.054.407</u>	<u>7.285.225</u>

Kennitölur Frjálsa lífeyrissjóðsins

	2020	2019	2018	2017	2016
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	18.617	18.791	19.082	18.307	16.633
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	62.119	60.075	58.629	56.590	53.949
Fjöldi lífeyrisþega	4.494	3.956	3.536	3.479	3.225
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	992	0	0	0	4
Meðalfjöldi lífeyrisþega	3.569	3.084	2.731	2.479	2.171
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	78,5%	79,1%	78,6%	73,6%	76,0%
Barnalífeyrir.....	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,7%
Makalífeyrir.....	1,7%	1,7%	1,8%	1,5%	1,1%
Örorkulífeyrir.....	11,4%	12,3%	11,4%	11,3%	10,6%
Annar lífeyrir.....	7,7%	6,2%	7,5%	12,8%	11,6%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	21.178	21.702	20.835	18.247	15.637
Lífeyrir alls.....	6.870	4.689	4.231	4.144	4.087
Hreinar fjárfestingartekjur.....	36.331	32.623	12.021	13.684	1.500
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	502	506	460	418	410
Hækkun á hreinni eign	<u>50.137</u>	<u>49.130</u>	<u>28.165</u>	<u>27.369</u>	<u>12.640</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	32,4%	21,6%	20,3%	22,7%	26,1%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,4%	2,3%	2,2%	2,3%	2,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	11,7%	12,1%	5,1%	6,3%	0,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 1

	2020	2019	2018	2017	2016
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	14,1%	15,4%	4,4%	6,9%	(1,3%)
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	7,7%	7,6%	5,9%	6,5%	8,0%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	9,0%	8,4%	8,4%	7,4%	6,9%
Hrein raunávöxtun.....	10,2%	12,4%	1,1%	5,0%	(3,3%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	5,0%	5,1%	3,8%	4,4%	5,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	5,8%	5,4%	4,7%	2,5%	1,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	49,9%	43,4%	36,2%	38,3%	46,0%
Skuldabréf, skráð.....	33,8%	35,0%	38,1%	33,6%	31,8%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	9,5%	12,2%	11,9%	13,9%	8,2%
Skuldabréf, óskráð.....	6,8%	9,4%	13,8%	14,2%	14,0%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	59,8%	65,2%	70,6%	69,3%	70,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	40,2%	34,8%	29,4%	30,7%	29,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	12.839	12.946	13.159	12.480	11.203
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	49.483	48.172	47.370	45.914	43.947
Fjöldi lífeyrisþega	1.305	1.174	1.103	1.184	1.204
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	825	0	0	0	4
Meðalfjöldi lífeyrisþega	786	715	638	596	534
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	88,6%	87,8%	86,1%	81,0%	83,4%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,4%	0,5%	0,3%	0,5%	0,3%
Annar lífeyrir.....	11,0%	11,7%	13,6%	18,5%	16,3%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	6.553	7.327	7.447	6.132	5.095
Lífeyrir alls.....	3.493	2.016	1.882	1.916	2.139
Hreinar fjárfestingartekjur.....	20.294	19.275	5.163	7.874	(1.144)
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	244	251	229	212	216
Hækkun á hreinni eign	<u>23.110</u>	<u>24.335</u>	<u>10.499</u>	<u>11.878</u>	<u>1.596</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	53,3%	27,5%	25,3%	31,2%	42,0%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	3,7%	3,4%	3,1%	3,5%	4,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	13,3%	14,4%	4,3%	7,0%	(1,1%)
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 2

	2020	2019	2018	2017	2016
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	10,7%	10,4%	6,4%	6,5%	2,2%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	7,2%	7,4%	6,1%	6,0%	6,5%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	7,9%	7,7%	7,6%	8,2%	8,1%
Hrein raunávöxtun.....	7,0%	7,5%	3,1%	4,7%	0,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,4%	4,9%	4,0%	3,8%	3,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,8%	4,7%	4,0%	3,4%	2,8%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	23,8%	19,6%	15,4%	14,2%	24,8%
Skuldabréf, skráð.....	61,4%	65,3%	67,8%	61,4%	61,9%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	6,4%	8,5%	7,7%	10,7%	6,3%
Skuldabréf, óskráð.....	8,4%	6,6%	9,1%	13,7%	7,0%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	80,5%	83,8%	88,2%	90,8%	89,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	19,5%	16,2%	11,8%	9,2%	10,3%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	2.218	2.161	2.087	1.901	1.650
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	6.470	5.824	5.490	5.029	4.523
Fjöldi lífeyrisþega	252	220	226	271	259
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	64	0	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	141	117	106	111	101
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	73,8%	86,2%	87,9%	55,8%	67,9%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,3%
Annar lífeyrir.....	26,2%	13,3%	12,1%	44,2%	31,8%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	3.100	2.930	1.937	1.768	1.883
Lífeyrir alls.....	601	341	369	393	369
Hreinar fjárfestingartekjur.....	2.223	1.735	947	836	272
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	35	33	28	24	22
Hækkun á hreinni eign	<u>4.687</u>	<u>4.291</u>	<u>2.487</u>	<u>2.187</u>	<u>1.764</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	19,4%	11,6%	19,1%	22,2%	19,6%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	1,1%	1,1%	1,4%	1,4%	1,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	10,3%	9,8%	6,4%	6,5%	2,4%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 3

	2020	2019	2018	2017	2016
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	7,4%	6,2%	7,1%	6,7%	4,3%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	6,3%	6,2%	5,3%	4,7%	4,5%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	6,4%	6,5%	7,0%	8,5%	9,0%
Hrein raunávöxtun.....	3,8%	3,4%	3,7%	4,9%	2,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	3,6%	3,8%	3,2%	2,6%	1,8%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	3,3%	3,6%	3,4%	3,6%	3,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	4,5%
Skuldabréf, skráð.....	85,5%	87,1%	85,5%	82,5%	79,8%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	2,6%	4,2%	4,1%	3,7%	4,5%
Skuldabréf, óskráð.....	9,4%	5,6%	7,0%	10,0%	5,3%
Bundnar bankainnstæður.....	2,5%	3,0%	3,3%	3,8%	5,9%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	99,6%	99,5%	99,6%	99,5%	99,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%	0,6%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga.....	3.330	3.482	3.652	3.543	3.328
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	8.986	8.880	8.912	8.644	8.147
Fjöldi lífeyrisþega.....	996	872	777	738	638
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	149	0	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega.....	685	587	508	454	382
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	95,2%	96,6%	94,3%	94,9%	94,1%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	1,1%	0,7%	2,0%	1,0%	1,2%
Annar lífeyrir.....	3,7%	2,7%	3,7%	4,1%	4,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	4.062	3.914	3.933	3.281	2.388
Lífeyrir alls.....	1.581	1.314	1.120	1.025	855
Hreinar fjárfestingartekjur.....	2.762	2.070	2.119	1.785	1.098
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	62	62	56	50	48
Hækkun á hreinni eign.....	<u>5.181</u>	<u>4.608</u>	<u>4.876</u>	<u>3.991</u>	<u>2.583</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	38,9%	33,6%	28,5%	31,2%	35,8%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	1,5%	1,6%	1,4%	1,5%	2,0%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	7,3%	6,1%	7,0%	6,7%	4,6%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa áhættu

	2020	2019	2018	2017	2016
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	15,1%	16,7%	4,3%	5,8%	(2,0%)
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	7,7%	8,7%	6,3%	7,9%	8,7%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	9,8%	9,4%	9,3%	8,0%	-
Hrein raunávöxtun.....	11,2%	13,7%	1,0%	4,0%	(4,0%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	5,0%	6,2%	4,2%	5,7%	5,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	6,7%	6,3%	5,6%	3,2%	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	61,2%	52,6%	49,1%	36,4%	36,7%
Skuldabréf, skráð.....	25,8%	28,9%	43,4%	53,1%	52,8%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	10,4%	18,5%	7,5%	10,5%	7,7%
Skuldabréf, óskráð.....	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	2,8%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	56,6%	57,2%	65,7%	86,0%	95,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	43,4%	42,8%	34,3%	14,0%	4,9%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	195	164	150	132	100
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	332	269	227	192	154
Fjöldi lífeyrisþega	9	8	7	20	14
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	24	0	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	1	1	1	2	1
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Annar lífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	<u>100,0%</u>	<u>0,0%</u>	<u>0,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>0,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	488	213	124	113	86
Lífeyrir alls.....	49	14	13	12	12
Hreinar fjárfestingartekjur.....	145	95	19	19	(5)
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	1	1	1	1	1
Hækkun á hreinni eign	<u>583</u>	<u>293</u>	<u>129</u>	<u>119</u>	<u>68</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	10,0%	6,6%	10,6%	10,9%	14,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	0,3%	0,6%	0,7%	0,6%	0,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	13,6%	14,5%	4,1%	5,5%	(1,9%)
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur tryggingadeildar

	2020	2019	2018	2017	2016
Ávöxtun					
Nafnávöxtun skv. markaðsvirði.....	11,4%	11,9%	5,6%	6,9%	1,9%
Nafnávöxtun skv. bókfærðu virði.....	11,8%	11,7%	5,1%	4,8%	2,0%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 5 ára.....	7,5%	7,8%	6,3%	6,3%	6,9%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 5 ára.....	7,0%	6,9%	5,7%	6,4%	7,5%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 10 ára.....	8,4%	8,5%	8,5%	7,5%	6,9%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 10 ára.....	8,0%	7,6%	7,4%	6,2%	5,9%
Raunávöxtun skv. markaðsvirði.....	7,7%	9,0%	2,3%	5,0%	(0,1%)
Raunávöxtun skv. bókfærðu virði.....	8,0%	8,8%	1,8%	3,0%	(0,1%)
Meðaltal raunávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 5 ára.....	4,7%	5,4%	4,2%	4,1%	4,1%
Meðaltal raunávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 5 ára.....	4,2%	4,5%	3,6%	4,2%	4,8%
Meðaltal raunávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 10 ára.....	5,3%	5,4%	4,9%	2,6%	1,7%
Meðaltal raunávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 10 ára.....	4,9%	4,6%	3,8%	1,5%	0,8%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildar skuldbindingar.....	1,5%	1,6%	2,1%	1,9%	1,9%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	7,2%	7,1%	5,5%	5,1%	4,9%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	35,7%	29,8%	23,1%	22,1%	25,1%
Skuldabréf, skráð.....	47,7%	47,3%	53,1%	52,3%	52,6%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	6,0%	6,6%	7,0%	9,0%	7,2%
Skuldabréf, óskráð.....	10,6%	16,3%	16,8%	16,5%	15,0%
Bundnar bankainnstæður.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	70,8%	76,2%	84,2%	86,3%	88,6%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	29,2%	23,8%	15,8%	13,7%	11,4%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	14.912	15.105	15.432	14.897	13.371
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	48.498	47.241	46.033	44.436	42.236
Fjöldi lífeyrisþega	2.340	2.018	1.720	1.559	1.402
Meðalfjöldi lífeyrisþega	1.969	1.676	1.492	1.331	1.167
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	41,5%	39,8%	39,3%	37,6%	37,3%
Barnalífeyrir.....	3,2%	3,0%	3,2%	3,6%	3,5%
Makalífeyrir.....	7,6%	7,0%	8,4%	7,1%	5,9%
Örorkulífeyrir.....	47,7%	50,2%	49,1%	51,7%	53,3%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	6.975	7.319	7.394	6.953	6.185
Lífeyrir alls.....	1.147	1.004	846	798	712
Hreinar fjárfestingartekjur.....	10.907	9.448	3.774	3.170	1.280
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	159	159	145	131	124
Hækkun á hreinni eign	<u>16.576</u>	<u>15.604</u>	<u>10.177</u>	<u>9.194</u>	<u>6.629</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	16,4%	13,7%	11,4%	11,5%	11,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,3%	2,2%	2,0%	1,9%	2,0%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	11,3%	11,3%	5,2%	4,8%	2,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Eignarhlutir í félögum og sjóðum						
Skráð innlend hlutabréf						
Arion banki hf.	2.725.905	188.700	0	35.694	1.161.404	4.111.703
Arion banki hf - SDR	380.769	25.439	0	1.106	204.717	612.031
Festi hf.....	1.392.082	134.991	0	19.282	456.202	2.002.557
Hagar hf.....	1.188.247	60.244	0	14.741	475.400	1.738.632
Iceland Seafood International hf.....	1.015.397	60.912	0	6.795	442.629	1.525.733
Icelandair Group hf.....	160.276	11.425	0	841	80.806	253.348
Kvika banki hf	17.316	22.084	0	1.731	882	42.013
Marel hf. - IS.....	6.141.826	392.314	0	68.833	2.805.288	9.408.261
Reginn hf.....	1.054.229	103.690	0	18.932	545.680	1.722.531
Reitir fasteignafélag hf.....	2.097.864	147.072	0	25.210	920.391	3.190.537
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	2.331.588	129.699	0	22.208	832.992	3.316.487
Skeljungur hf.....	904.856	72.883	0	9.679	479.008	1.466.426
Síminn hf.....	1.130.819	70.175	0	11.028	538.040	1.750.062
Vátryggingafélag Íslands.....	1.585.638	126.018	0	20.352	733.764	2.465.772
Össur hf.....	54.190	0	0	0	32.218	86.408
	22.181.002	1.545.646	0	256.432	9.709.421	33.692.501
Óskráð innlend hlutabréf						
ACF III slhf.....	61.240	14.896	36.413	0	59.585	172.134
Alda Credit Fund II slhf.....	61.672	9.488	26.092	0	45.068	142.320
ALDA Credit Fund slhf.....	57.104	7.968	21.248	0	46.480	132.800
Bakkastakkur slhf (PCC Bakki).....	1.746	139	0	0	840	2.725
Blávarmi GP (Bláa lónið).....	254	10	0	1	104	369
Blávarmi slhf. (Bláa lónið).....	913.492	36.650	0	3.801	375.431	1.329.374
Edda slhf.....	148.777	13.525	0	54	70.332	232.688
Eignarh.fél Lífeyrissj.. um verðbréfaþing ehf.....	15	0	0	0	22	37
Gamli BYR ehf.....	6	1	0	0	0	7
Glitnir HoldCo ehf. A-hlutir.....	455	54	0	0	88	597
Horn II slhf.....	19.308	1.755	0	7	9.128	30.198
Horn III slhf.....	385.758	25.717	0	514	180.022	592.011
HSV eignarhaldsfélag slhf. (HS Veitur).....	641.554	97.243	0	3.575	418.151	1.160.523
Hvatning slhf (Bláa lónið).....	385.980	34.463	0	1.723	180.928	603.094
Innviðir fjárfestingar slhf.....	223.119	17.850	0	446	111.559	352.974
Jarðvarmi GP ehf. (HS Orka).....	533	0	0	0	0	533
Jarðvarmi slhf. (HS Orka).....	1.742.138	69.636	0	718	713.317	2.525.809
Kaupþing ehf.....	46	0	0	0	4	50
Kjölfesta slhf.....	105.201	8.814	0	52	49.257	163.324
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf.....	16.194	2.260	6.025	0	13.181	37.660
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf. II.....	54.590	10.918	26.515	0	48.350	140.373
LBI ehf.....	148	0	51	0	0	199
Loðnuvinnslan hf.....	471	0	0	0	172	643
SF VI slhf.....	473.321	17.706	0	787	135.745	627.559
SÍA II GP hf.....	205	14	0	0	81	300
SÍA II slhf.....	55.201	3.881	0	36	21.707	80.825
SÍA III GP hf.	178	13	0	0	82	273
SÍA III slhf.....	448.235	31.765	0	706	208.235	688.941
Skinney - Pinganes hf.....	5.308	0	0	0	542	5.850
TFII slhf.	360.567	27.043	0	901	198.312	586.823
Veðskuld II slhf.....	14.365	1.853	5.097	7	9.732	31.054
	6.177.181	433.662	121.441	13.328	2.896.455	9.642.067
Hlutabréf samtals.....	28.358.183	1.979.308	121.441	269.760	12.605.876	43.334.568

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Innlend hlutdeildarskírteini						
Akta HL1-Hlutdeildarskírteini.....	339.093	18.838	0	1.129	207.223	566.283
Alþjóða Fasteignasjóðurinn	17.913	1.309	0	0	4.170	23.392
GAMMA: Iceland Fixed Income Fund	416.719	76.397	194.468	0	352.475	1.040.059
International Private Equity Fund II LP	61.518	2.121	0	0	10.607	74.246
Júpiter - Fagfjárfestastjóðurinn IHF.....	286.660	17.638	0	1.275	172.925	478.498
ST1.....	520.480	117.167	285.442	2.131	491.488	1.416.708
Stefnir - ÍS 5.....	1.385.047	141.033	0	34.487	936.434	2.497.001
Stefnir - ÍS 15.....	3.361.618	175.666	0	28.406	878.441	4.444.131
Stefnir - Íslenski Athafnasjóðurinn I.....	30.973	1.068	0	37	5.340	37.418
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur.....	1.278.964	138.679	453.334	0	0	1.870.977
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur.....	1.632.963	249.528	0	0	0	1.882.491
Stefnir - Skuldabréfaval	0	0	0	38.960	0	38.960
Stefnir - Sparifjárstöður	0	130.029	0	0	206.893	336.922
Stefnir - Vaxtasjóður.....	0	0	0	15.014	0	15.014
	9.331.948	1.069.473	933.244	121.439	3.265.996	14.722.100
Erlend hlutdeildarskírteini						
Ashmore E.M Frontier EQ-Z2AU (USD)	562.859	28.442	0	3.116	208.587	803.004
Capital Group New Perspective Fund - LUX (USD)	5.924.129	364.604	0	59.634	2.567.479	8.915.846
DNB Fund - High Yield inst A (NOK)	434.561	45.115	0	2.664	253.294	735.634
DNB Private Equity VII (IS) AS	78.925	10.763	0	449	51.421	141.558
Fidelity Funds - Inst Emerging Markets Eq USD	2.279.965	148.473	0	21.017	1.017.932	3.467.387
iShares Core MSCI World UCITS ETF USD (Acc.)	828.563	107.586	0	51.315	565.912	1.553.376
iShares MSCI World -ETF	357.435	34.863	0	32.174	197.650	622.122
JPMorgan Funds - Global Bond JPMorgan Liq Funds - EUR Liquidity Fund	5.905.303	378.043	0	0	2.312.771	8.596.117
Katla Fund Global Value	5.331.738	223.173	0	26.913	1.748.528	7.330.352
Montanaro European Smaller Companies Fund	1.175.360	58.324	0	7.810	397.133	1.638.627
Obligo Global Infrastruktur II AS - fagfjárf.sj. Opportunities Fund	464.972	65.798	0	2.632	302.671	836.073
JPMorgan Liquidity Funds - U.S. dollar Lic F . Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	1.217.389	118.265	3.161	0	426.975	997.578
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	1.612.912	137.005	0	8.066	765.263	2.523.246
Pimco GIS Income Fund (USD)	1.533.465	118.093	0	8.357	659.487	2.319.402
Pimco Gis Euro Credit Inc- Acc	1.524.264	128.882	0	4.764	718.590	2.376.500
Seilern World Growth - USD	2.211.053	142.118	0	23.773	933.347	3.310.291
SSgA World IDX EQ-I -EUR	7.048.319	1.158.650	0	100.065	7.782.968	16.090.002
SSgA World IDX EQ-I -USD	8.343.328	251.840	0	9.561	1.860.996	10.465.725
Vanguard Global STK-A INS \$ Wellington Global Property Portfolio	4.646.938	157.161	0	109.232	692.481	5.605.812
Wellington Global Research Equity	296.438	22.072	0	1.884	101.078	421.472
Wellington Global Quality Growth fund (USD)	4.820.218	285.385	0	44.248	1.964.179	7.114.030
	1.556.182	97.346	0	14.743	674.632	2.342.903
	58.709.999	4.093.760	3.161	540.780	26.871.588	90.219.288
Hlutdeildarskírteini samtals	68.041.947	5.163.233	936.405	662.219	30.137.584	104.941.388
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, samtals	96.400.130	7.142.541	1.057.846	931.979	42.743.460	148.275.956

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Skuldabréf						
Skuldabréf með ríkisábyrgð:						
Íbúðabréf	14.958.617	3.468.394	5.994.493	122.290	17.831.868	42.375.662
Önnur verðbréf - útgáfa af Íbúðalánasjóði ...	91.218	1.513	0	0	3.466	96.197
Erlend ríkisskuldabréf	3.184.773	255.511	14.346	22.791	1.476.683	4.954.104
Skuldabréf fjármálafyrirtækja	5.908	0	0	0	3.545	9.453
Skuldabréf fjárfestingalánasjóða	190.037	43.659	134.897	181	134.338	503.112
Óverðtryggð ríkisbréf	0	13.435	31.907	0	0	45.342
Verðtryggð ríkisbréf	1.092.172	651.226	2.080.508	20.759	590.579	4.435.244
Önnur bréf með ríkisábyrgð	1.397.483	103.517	0	0	608.164	2.109.164
	<u>20.920.208</u>	<u>4.537.255</u>	<u>8.256.151</u>	<u>166.021</u>	<u>20.648.643</u>	<u>54.528.278</u>
Skuldabréf fjármálafyrirtækja	12.678.548	5.128.708	14.567.788	73.910	8.336.057	40.785.011
Skuldabréf sveitarfélaga	3.713.303	972.374	2.246.555	29.326	3.756.068	10.717.626
Veðlán	9.591.621	1.777.691	3.380.853	33.271	9.829.896	24.613.332
Önnur skuldabréf	18.974.425	4.073.333	9.461.107	65.767	17.158.974	49.733.606
	<u>65.878.105</u>	<u>16.489.361</u>	<u>37.912.454</u>	<u>368.295</u>	<u>59.729.638</u>	<u>180.377.853</u>
Íbúðabréf						
Íbúðabréf 04/1 3.75% 15.02.2024	0	452.224	3.349.947	16.995	0	3.819.166
Íbúðabréf 04/2 3.75% 15.04.2034	2.616.780	739.028	1.035.204	40.528	2.814.892	7.246.432
Íbúðabréf 04/3 3.75% 15.06.2044	12.341.837	2.277.142	1.609.342	64.767	15.016.976	31.310.064
	<u>14.958.617</u>	<u>3.468.394</u>	<u>5.994.493</u>	<u>122.290</u>	<u>17.831.868</u>	<u>42.375.662</u>

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Önnur skuldabréf						
Alda Credit Fund 3,75% 2.09.2045	179.118	24.994	66.649	0	145.794	416.555
Alda Credit Fund II 14.03.2048	219.795	33.815	92.990	0	160.619	507.219
ALF 18 A breytilegir 5.7.2021	91.565	16.278	42.730	0	72.234	222.807
Arion banki 3,875 04.01.2030	519.390	124.654	290.858	0	394.736	1.329.638
Arion banki 6,75 04.01.2030	161.523	60.571	141.332	0	181.713	545.139
Bakkastakkur slhf	139.296	11.153	0	0	66.842	217.291
Eik fasteginafélag hf. 3,5% 16.10.2047	1.169.490	229.312	665.004	0	894.316	2.958.122
Eik fasteignafélag hf. 3,6% 10.3.2046	288.411	44.371	44.371	0	332.782	709.935
Eik fasteignafélag hf. 2,712% 05.07.2026	146.116	83.495	187.863	0	208.737	626.211
Eik fasteignafélag hf. 3,077% 05.07.2049	492.230	149.809	321.019	0	535.032	1.498.090
Eskja hf EUR 20.01.2021	138.871	10.922	0	0	62.414	212.207
Fasteignafélagið Höfn 4,20% 06.10.2049	59.696	8.378	23.041	0	50.271	141.386
Félagsbústaðir hf. 2,5% 10.3.2066	286.993	56.273	139.557	3.376	252.104	738.303
Félagsbústaðir/ 2,5BD C 20660310	54.827	16.448	38.379	0	65.793	175.447
Gamli Byr ehf 0% 2026	526	129	0	0	0	655
Glitnir Holdco ehf 0% 2030	194	23	0	0	37	254
Heimavellir 3,65% 07.12.2048	610.800	117.461	140.954	0	610.800	1.480.015
Heimavellir 3,20% 07.12.2025	324.026	86.407	345.628	0	302.424	1.058.485
HS veitur hf 2,98% 31.01.2038	190.833	21.204	63.611	0	127.222	402.870
HS veitur hf 3,75% 15.06.2033	177.598	13.155	52.622	0	92.088	335.463
KAUPTHING EHF ZCP 18.1.2031	5.133	2	0	0	430	5.565
Klakki Composition Debt						
Agreement 31.12.2020	148	0	663	0	296	1.107
KLS fagfjórðing 4,2% 20.02.2043	311.597	37.680	104.849	164	203.144	657.434
Landsbanki Íslands 3,85% 11.12.2029	357.107	63.019	210.063	0	315.095	945.284
Landsbréf - BÚS I	940.846	229.475	527.792	0	940.846	2.638.959
Landsbréf - BÚS 60	698.643	190.539	465.762	0	740.985	2.095.929
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf.	169.308	23.624	62.998	0	137.809	393.739
Landsnet hf. 5% 15.04.2034	462.316	49.980	137.445	0	312.375	962.116
Landsvirkjun 4,45% 15.08.2023	1.146.575	97.167	136.034	0	544.137	1.923.913
LBI ehf 0% 2035	0	0	836	0	0	836
LBI ehf 0% 2035 F1	2.391	0	0	0	0	2.391
Naustavör ehf. 3,95% 05.10.2045 VEÐ	103.859	10.386	31.158	0	83.087	228.490
Ofanleiti 1 ehf. 3,45% 5.12.2041	228.340	38.057	0	0	180.769	447.166
Orkuveita Reykjavíkur hf. 3,1% 9.5.2024	147.084	27.118	322.082	1.650	38.944	536.878
Orkuveita Reykjavíkur hf. 3,1% 9.5.2046	1.344.826	319.646	470.808	9.699	1.279.167	3.424.146
Orkuveita Reykjavíkur hf. 2,6 % 18.02.2055 ..	1.970.624	544.418	1.163.131	14.615	2.152.097	5.844.885
Orkuveita Reykjavíkur hf. 1,7 % 02.09.2034	217.120	48.473	124.213	0	176.726	566.532
RARIK ohf. 3,07% 15.4.2033	32.504	0	32.504	0	0	65.008
RARIK ohf. 3,224% 15.12.2035	18.821	0	18.821	0	18.821	56.463
REG 1 fagfjórðing 3,7% 18.10.2022 VEÐ ..	703.972	85.518	239.192	389	457.135	1.486.206
Reginn hf 3,5% 29.05.2047	420.634	105.159	168.253	0	525.792	1.219.838
Reginn hf 3,6% 25.09.2048	326.803	65.361	174.295	0	305.016	871.475
Reginn hf 2,5% 28.01.2030	144.076	41.165	102.912	20.582	164.659	473.394
Reginn hf 2,477% 20.08.2050	466.267	182.453	405.449	0	587.902	1.642.071
Reitir fasteignafélag 3,75% 15.11.2024	0	78.078	401.772	2.860	0	482.710
Reitir fasteignafélag 5,75% 15.11.2022	0	29.771	96.756	0	41.468	167.995
Reitir fasteignafélag 3,75% 15.12.2044	1.674.427	164.621	123.804	2.085	1.015.791	2.980.728
Reitir fasteignafélag 2,5% 15.05.2029	783.516	336.523	762.036	10.229	1.352.583	3.244.887
Reitir fasteignafélag 2,3% 15.05.2032	202.654	55.730	141.858	0	202.654	602.896
Tryggingamiðstöðin hf 15.05.2045	217.603	48.356	193.425	0	217.603	676.987
Vátryggingafélag Íslands hf. 01.03.2046	148.058	24.676	0	0	271.439	444.173
Veðskuld III, 3,5% 15.9.2060	234.762	36.117	99.322	0	171.557	541.758
Veðskuld slhf 3,5 15.09.2047	243.113	31.369	86.266	118	164.689	525.555
	18.974.425	4.073.333	9.461.107	65.767	17.158.974	49.733.606

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2020
Skuldabréf og víxlar fjármálafyrirtækja						
Arion Banki:						
Covered Bonds 3,50% 16.12.2021 (2024) ...	0	96.416	96.416	0	0	192.832
Covered Bonds 3,50% 16.12.2029 (2032) ..	453.970	113.493	312.105	0	368.851	1.248.419
Covered Bonds 3,0% 11.04.2025	680.166	428.252	1.838.967	0	25.191	2.972.576
Covered Bonds 2,50% 17.01.2048	1.528.568	283.877	567.754	0	633.264	3.013.463
Covered Bonds 6,0% 12.04.2024	112.424	67.455	202.364	0	44.970	427.213
Covered Bonds 2,0% 15.10.2026	91.397	228.493	388.439	0	68.548	776.877
Íslandsbanki:						
2,98% 04.09.2022	265.837	265.837	555.841	0	145.002	1.232.517
3,372% 7.5.2026 (>2029)	448.812	343.209	52.801	0	739.220	1.584.042
3,45% 7.3.2024 (>2027)	962.689	265.088	1.171.970	0	767.361	3.167.108
6,4% 26.10.2023(26.10.2026)	0	89.813	112.266	0	44.906	246.985
3,0% 30.5.2030 (>2033)	1.708.313	341.663	735.889	0	1.498.059	4.283.924
2,2% 11.8.2028 (>2031)	439.549	363.106	1.261.316	0	171.998	2.235.969
Landsbanki Íslands:						
3% 17.9.2022(>2025)	96.936	96.936	557.380	0	145.404	896.656
3% 4.10.2028(>2031)	2.714.119	913.405	2.061.686	52.195	1.487.545	7.228.950
3% 15.11.2024 (2031)	1.295.885	733.520	2.885.177	0	366.760	5.281.342
5,0% 23.11.2023 (2026)	21.580	21.580	64.739	0	0	107.899
1,5% 20.11.2026 (20.11.2029)	195.438	108.577	760.037	21.715	260.584	1.346.351
Lykill Fjármögnun hf.						
Breytilegir vextir 16.10.2023	0	0	22.381	0	26.857	49.238
3,95% 15.5.2024	1.035.264	216.846	552.607	0	965.314	2.770.031
6,7% 15.03.2021	29.243	7.975	13.292	0	29.243	79.753
3,3% 15.05.2026	539.466	128.444	291.140	0	488.088	1.447.138
5,2% 15.09.2023	58.892	14.723	29.446	0	58.892	161.953
3,1% 28.04.2021	0	0	33.775	0	0	33.775
	<u>12.678.548</u>	<u>5.128.708</u>	<u>14.567.788</u>	<u>73.910</u>	<u>8.336.057</u>	<u>40.785.011</u>
Skuldabréf og víxlar fyrirtækja og fjármálafyrirtækja samtals						
	<u>31.652.973</u>	<u>9.202.041</u>	<u>24.028.895</u>	<u>139.677</u>	<u>25.495.031</u>	<u>90.518.617</u>

Ófjárhagslegar upplýsingar

Ábyrgar fjárfestingar og góðir stjórnarhættir

Aðalmarkmið að baki hugmyndafræði ábyrgra fjárfestinga er að stuðla að jákvæðum áhrifum á umhverfið, félagslega þætti og stjórnarhætti, (UFS, e. ESG) draga úr áhættu og skila sjálfbærri langtímaávöxtun. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur ákveðið að horfa til þessara þátta í starfsemi sinni en sett var stefna í þeim efnum árið 2018 sem síðan þá hefur verið framfylgt með virkum hætti. Þessu til viðbótar lítur einn af mikilvægustu þáttunum þegar kemur að samfélagsábyrgð að skilgreindu hlutverki sjóðsins um að varðveita og ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja sjóðfélögum og eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri.

Auk stefnu um ábyrgar fjárfestingar snertir hluthafastefna sjóðsins á stjórnarháttum og þeim kröfum sem sjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra innlendu félaga sem hann fjárfestir í. Grunnildi Frjálsa lífeyrissjóðsins í ábyrgum fjárfestingum eru að félög sem sjóðurinn á eignarhlut í fari eftir þeim lögum og reglum sem um starfsemi þeirra gilda.

Stefna Frjálsa lífeyrissjóðsins í ábyrgum fjárfestingum og hluthafastefna markar stefnu sjóðsins um siðferðisleg viðmið í fjárfestingum sem lífeyrissjóðum ber að setja sér samkvæmt 36. gr. laga nr. 129/1997. Stefnurnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins.

Framkvæmd stefnu um ábyrgar fjárfestingar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn er meðvitaður um þá staðreynd að fjárfestingarákvarðanir hans hafa áhrif á ólíka hagsmunaaðila og samfélagið í heild og telur þá fjárfestingarkosti áhugaverða sem mæta samtímapörfum sjóðfélaga, án þess þó að tefla í hættu framtíðarþörfum komandi kynslóða. Samfélagsábyrgð skiptir Frjálsa lífeyrissjóðinn miklu máli og samhliða ábyrgum fjárfestingum leggur sjóðurinn upp úr því að fræða sjóðfélaga um lífeyrissmál og setur kröfur á fyrirtæki og stofnanir að viðhalda jafnvægi á milli fjárhags sem og umhverfis- og félagsþátta ásamt því að stunda góða stjórnarhætti.

Eignastýringaraðili sjóðsins, eignastýring fagfjárfesta hjá Arion banka, hefur þróað aðferðafræði og innleitt verklag ábyrgra fjárfestinga í starfshætti sína fyrir hönd sjóðsins þar sem horft er til þriggja grunnþátta sjálfbærni; umhverfis- og félagslegra þátta og stjórnarháttanna. Samhliða því er sáttmáli Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð fyrirtækja (e. UN Global Compact) hafður til hlíðsjónar við eignastýringu Frjálsa. Þessi sáttmáli tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun með einum eða öðrum hætti og með því má segja að í starfsemi sjóðsins sé unnið í átt að markmiðunum.

Síðustu ár hefur eignastýring tekið út og greint ófjárhagslega upplýsingagjöf félaga á aðallista Nasdaq Iceland. Á síðasta ári var tekin sú ákvörðun að kaupa hluta greiningarvinnunnar frá Reitun til að styrkja enn heildarferlið. Mikilvægur hluti af vinnu eignastýringar er að fá félögin til að auka og bæta ófjárhagslega upplýsingagjöf sína og hafa fulltrúar eignastýringar fundað með félögunum í því augnamiði.

Ásamt sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) er rekstraraðili sjóðsins aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (e. UN PRI).

Aukið gagnsæi með bættri upplýsingagjöf

Á vef Frjálsa lífeyrissjóðsins má finna samning sjóðsins við Arion banka um rekstur og eignastýringu. Samningurinn var gerður aðgengilegur sjóðfélögum á árinu 2018 sem liður í vegferð sjóðsins til að auka frekar á gagnsæi gagnvart sjóðfélögum. Aðrar upplýsingar vegna rekstrarfyrirkomulags sjóðsins til að mynda er snýr að umsýsluþóknun til Arion banka kemur fram í ársreikningi.

Þá var Frjálsi lífeyrissjóðurinn fyrsti lífeyrissjóðurinn hér á landi sem birtir sundurliðun á öllum eignum sjóðsins og hlutfalli þess í eignasafni sem uppfært er ársfjórðungslega á heimasíðu sjóðsins.

Sjóðurinn birtir á vefsíðu sjóðsins upplýsingar um hvernig sjóðurinn greiðir atkvæði á hluthafafundum þeirra félaga sem falla undir hluthafastefnuna og eru skráð á hlutabréfamarkaði.

Á síðastliðnu ári tók Frjálsi frekari skref í bættri upplýsingagjöf sinni sem felast í birtingu á; yfirliti yfir beinan og óbeinan kostnað sjóðsins, upplýsingum um viðskipti við miðlanir, upplýsingum um veltutölur sjóðsins og ársfjórðungslegu yfirliti um fjárfestingar tengdar rekstaraðila.

Mikið hefur áunnist í upplýsingagjöf og gagnsæi hjá Frjálsa síðustu ár og stefnir sjóðurinn ótrauður á að halda áfram á þeirri vegferð.

Ófjárhagslegar upplýsingar, frh.

Fræðsla til sjóðfélaga

Frjálsi lífeyrissjóðurinn telur mikilvægt að sjóðurinn sinni fræðslu til sjóðfélaga um lífeyrismál. Á undanförunum árum hefur sjóðurinn, í samstarfi við rekstraraðila hans, staðið reglulega fyrir opnum fræðslufundum um ávöxtun og sérstöðu sjóðsins svo og varðandi útgreiðslur.

Árangur í starfsemi

Lögð er áhersla á það í starfsemi Frjálsa lífeyrissjóðsins að veita sjóðfélögum og launagreiðendum þeirra framúrskarandi þjónustu. Undanfarin ár hefur sjóðurinn hlotið þrettán alþjóðleg verðlaun sem er mesti fjöldi verðlauna sem íslenskum lífeyrissjóði hefur hlotnast. Segja má að þessi vinna endurspeglar þann metnað sem sjóðurinn leggur í starfsemi og þjónustu við sjóðfélaga sína. Í umsögn dómnefndar kom fram að sjóðurinn sé frábært dæmi um lífeyrissjóð sem ýtir undir breytingar og nýsköpun í umhverfis-, félagslegum þáttum og stjórnarháttum (UFS) á heimamarkaði sínum, en nýjustu verðlaunin hlaut sjóðurinn fyrir vinnu í tengslum við ábyrgar fjárfestingar.

Ánægja og upplifun sjóðfélaga er mikilvægur mælikvarði á starfsemi sjóðsins. Árlega er gerð könnun á viðhorfi sjóðfélaga til lífeyrissjóða sem þeir greiða í þar sem spurt hefur verið m.a. um viðhorf til þjónustu, upplýsingagjafar, ávöxtunar og trausts á stjórn og stjórnendum. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur fengið framúrskarandi niðurstöður í flestum lykilkættum könnunarinnar á undanförunum árum.

Góðgerðarmál

Samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða er lífeyrissjóðum ekki heimilt að inna af hendi fjárframlög í öðrum tilgangi en er lúta að starfsemi lífeyrissjóða. Frjálsa lífeyrissjóðnum er því, samkvæmt lögum, ekki heimilt að inna af hendi fjárframlög til góðgerðarmála.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Framkvæmdastjóri sjóðsins, ráðinn af stjórn sem eini starfsmaður sjóðsins, stýrir daglegum rekstri en önnur starfsemi, svo sem eignastýring og daglegur rekstur vegna hennar er úthýst til Arion banka samkvæmt rekstrarsamningi.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett framkvæmdastjóra sjóðsins starfsreglur en vísað er til stefnu og reglna Arion banka sem eiga við starfsfólk rekstraraðila, svo sem mannauðs-, jafnlauna- og jafnréttisstefnu, almennra starfsreglna, siðareglna fyrir starfsfólk, heilsuverndar- og öryggisstefnu og reglur um gjafir og skemmtanir og verðbréfavíðskipti starfsmanna. Stefnurnar eru aðgengilegar á vef Arion banka.

Mannréttindi og spilling

Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett sér verklagsreglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og útvistar skyldum ábyrgðarmanns, sem hefur eftirlit með aðgerðum sjóðsins, til regluvarðar Arion banka og staðgengils hans. Frjálsa lífeyrissjóðnum ber að grípa til aðgerða til að koma í veg fyrir að starfsemi sjóðsins sé notuð til peningabættis eða fjármögnunar hryðjuverka samkvæmt lögum nr. 64/2006. Til að vinna gegn spillingu hefur stjórn sjóðsins t.a.m. sett sér starfsreglur, samskipta- og siðareglur, verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna lífeyrissjóðsins með fjármálagerninga, aðgerðir gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka o.fl. Þeir starfsmenn sem þjónusta sjóðinn fylgja samsvarandi reglum sem finna má í skilmálum og reglum stjórnarhátta hjá Arion banka. Þar má m.a. finna verklagsreglur vegna hagsmunaárekstra, reglur um viðskipti starfsmanna með fjármálagerninga, siðareglur, aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka o.fl.

Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2021 (Útdráttur)

Forsendur fjárfestingarstefnu

Í 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða kemur fram að stjórn skuli móta og kunngerá fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn og einstakar deildir hans og ávaxta fé sjóðsins og einstakra deilda hans innan þeirra marka sem löggin setja.

Fjárfestingarstefnan er sett til langs tíma en endurskoðuð a.m.k. árlega. Lífeyrissjóðir skulu senda upplýsingar um fjárfestingarstefnu sína fyrir komandi ár til Fjármálaeftirlitsins eigi síðar en 1. desember ár hvert. Fjárfestingarstefnan er birt á heimasíðu sjóðsins. Eignir Frjálsa lífeyrissjóðsins skulu ávaxtaðar í samræmi við lög, einkum VII. kafla laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktir Frjálsa lífeyrissjóðsins og samkvæmt nánari reglugerð fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Séreignardeild og tryggingadeild

Lágmarksíðgjöld í Frjálsa lífeyrissjóðinn skiptast í séreignardeild og tryggingadeild með mismunandi hætti eftir því hvaða skyldusparnaðarleið sjóðfélagar velja. Hins vegar renna viðbótariðgjöld sjóðfélaga óskipt í séreignardeild sjóðsins. Varðandi þann hluta íðgjalda sem er ráðstafað í séreignardeild geta sjóðfélagar valið um nokkrar leiðir sem henta best aldri þeirra, viðhorfi til áhættu og áhættuþoli. Leiðirnar heita Frjálsi 1, Frjálsi 2, Frjálsi 3 og Frjálsi áhætta og hafa mismunandi fjárfestingarstefnur. Í tryggingadeildinni er aftur á móti ein fjárfestingarstefna.

Sjóðfélögum stendur einnig til boða svokölluð ævilína þar sem inneign sjóðfélaga færast sjálfkrafa á milli fjárfestingarleiða og minnkar þannig áhætta lífeyrissparnaðarins eftir aldri. Velji sjóðfélagi enga fjárfestingarleið er íðgjöldum ráðstafað samkvæmt ævilínu. Á mynd 1 má sjá skýringarmynd um ævilínu Frjálsa lífeyrissjóðsins.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta
Ævilína	54 ára og yngri	55 ára og eldri	Lífeyrisþegar	

Mynd 1. Ævilína Frjálsa lífeyrissjóðsins - yfirlitsmynd.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn er opinn öllum starfandi einstaklingum sem ekki eru bundnir skylduaðild að öðrum lífeyrissjóðum samkvæmt kjarasamningum. Einnig geta starfandi einstaklingar greitt viðbótariðgjald í séreignardeild sjóðsins.

Fjárfestingarstefna 2021

Fjárfestingar sjóðsins skulu vera í samræmi við heimildir í fjárfestingarstefnu og í samræmi við gildandi lög. Heimilt er að nýta vikmörk í fjárfestingarstefnu til að nýta tækifæri á mörkuðum og/eða til að draga úr áhættu. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er, þó að teknu tilliti til hagsmuna sjóðsins. Eignasamsetning er innan vikmarka fyrir alla eignaflokka og hefur því ekki takmarkandi áhrif á mögulega fjárfestingarstefnu umfram ákvæði laga nr. 129/1997.

Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2021 (Útdráttur), frh.

Fjárfestingarstefna 2021, frh.

Skipting verðbréfaeigna sjóðsins er í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflu 1. Um nánari skiptingu hlutabréfa og annarra verðbréfa má sjá í töflum 2 og 3.

Flokkar verðbréfa			Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
			Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk
A	a.	Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	6%	5-100%	9%	5-100%	14%	10-100%	17%	10-100%	16%	10-100%
	b.	Fasteignaveðtryggt skuldabréf	6%	0-20%	8%	0-20%	13%	0-20%	18%	0-20%	14%	0-25%
B	a.	Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	2%	0-10%	3%	0-15%	4%	0-15%	6%	0-20%	4%	0-15%
	b.	Innlán	2%	0-25%	3%	0-20%	3%	0-20%	3%	0-35%	4%	0-20%
	c.	Sértryggt skuldabréf	7%	0-25%	8%	0-25%	18%	0-35%	27%	0-50%	7%	0-25%
C	a.	Skuldabréf og víxlar lánastofnana og vatr. félaga	1%	0-10%	1%	0-10%	2%	0-10%	3%	0-10%	2%	0-10%
	b.	Hlutdeildarskírteini og hlutir í UCITS	38%	0-60%	29%	0-60%	14%	0-50%	0%	0-25%	20%	0-50%
D	a.	Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga	11%	0-25%	15%	0-25%	18%	0-30%	22%	0-35%	15%	0-25%
	b.	Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl	1%	0-15%	2%	0-15%	3%	0-15%	4%	0-15%	2%	0-15%
E	a.	Hlutabréf félaga	14%	0-50%	9%	0-40%	4%	0-25%	0%	0-5%	6%	0-35%
	b.	Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða	12%	0-40%	13%	0-30%	7%	0-30%	0%	0-30%	10%	0-30%
	c.	Fasteignir	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%
F	a.	Afleiður	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%
	b.	Aðrir fjármálagerningar, bó ekki afleiður	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%
			100%		100%		100%		100%		100%	

Tafla 1. Flokkar verðbréfa.

Eignaflokkar	Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk
Skráð innlend hlutabréf	17%	0-40%	11%	0-25%	5%	0-15%	0%	0-2%	7%	0-25%
Óskráð innlend hlutabréf	4%	0-15%	6%	0-15%	3%	0-10%	0%	0-2%	4%	0-15%
Erlend hlutabréf	38%	0-50%	29%	0-45%	14%	0-30%	0%	0-2%	20%	0-35%

Tafla 2. Nánari takmarkanir á hlutabréfaáhættu eftir eðli fjárfestinga

Eignaflokkar	Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk	Stefna	Vikmörk
Innlán og skuldabréf í erlendum gjaldmiðli	4%	0-30%	6%	0-40%	3%	0-20%	0%	0-5%	5%	0-20%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga	10%	0-15%	11%	0-25%	22%	0-35%	32%	0-50%	11%	0-25%
Vikjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	2%	0-4%	2%	0-4%	2%	0-4%	2%	0-4%	2%	0-4%
Erlendar eignir	47%	0-50%	40%	0-50%	20%	0-50%	0%	0-50%	30%	0-50%
Sérhæfðar erlendar fjárfestingar	5%	0-15%	5%	0-15%	3%	0-10%	0%	0-2%	5%	0-15%

Tafla 3. Aðrar takmarkanir eftir eðli fjárfestinga

Stjórnarháttayfirlýsing

Stjórnarhættir Frjálsa lífeyrissjóðsins 2020

Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari eru uppfylltar þær kröfur sem koma fram í 51. gr. reglna um ársreikninga lífeyrissjóða 335/2015.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti og hefur til hliðsjónar Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Sjóðurinn vikor þó að hluta til frá leiðbeiningunum, einkum þar sem efnistöð eiga ekki við um lífeyrissjóði. Má þar helst nefna atriði sem varða hluthafafundi og hluthafa, starfskjarastefnu, starfskjaranefnd og tilnefningarnefnd. Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja er hægt að nálgast á www.leidbeiningar.is.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, og samþykktu sjóðsins. Lög og reglur sem varða starfsemi lífeyrissjóða er hægt að nálgast á vefsíðu Fjármálaeftirlitsins, www.fme.is.

Í samþykktum sjóðsins kemur fram að stjórn sjóðsins er heimilt að gera rekstrarsamning við fjármálafyrirtæki eða annan hæfan aðila um daglegan rekstur sjóðsins, í heild eða að hluta, að undanskilinni framkvæmdastjórn sjóðsins. Frjálsi lífeyrissjóðurinn er með samning við Arion banka hf. um rekstur og eignastýringu sjóðsins. Í starfsreglum stjórnar kemur fram að framkvæmdastjóri lífeyrissjóðsins er ráðinn af stjórn sjóðsins. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykktu sjóðsins og þeirri stefnu og fyrirmælum, sem stjórn sjóðsins hefur gefið. Daglegur rekstur sjóðsins tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikils háttar en slíkar ráðstafanir getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt sérstakri heimild frá stjórn sjóðsins, nema ekki sé unnt að biða heimildar hennar án verulegs óhagræðis fyrir starfsemi sjóðsins. Framkvæmdastjóri, f.h. stjórnar sjóðsins, ber ábyrgð á og sinnir eftirliti fyrir hönd lífeyrissjóðsins með útvistun samkvæmt rekstrarsamningi sem stjórn hefur gert við rekstraraðila og telst ábyrgðaraðili með útvistun sjóðsins á áhættustýringu til rekstraraðila. Þá ræður framkvæmdastjóri starfsmenn til sjóðsins. Stjórn skal setja framkvæmdastjóra starfsreglur en í þeim koma m.a. fram reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinning og ráðstöfun eigna sjóðsins. Framkvæmdastjóri sjóðsins er Arnaldur Loftsson en frekari upplýsingar um hann má finna á vefsíðu sjóðsins, www.frjalsi.is. Stjórn sjóðsins hefur skilgreint skipulag innra eftirlits þar sem meginatriði innra eftirlits sjóðsins koma fram, sbr. 8. tl. 29. gr. laga nr. 129/1997. Innri endurskoðandi sjóðsins er Deloitte ehf. og ytri endurskoðandi er KPMG.

Stjórn sjóðsins hefur sett sér fjárfestingarstefnu lögum samkvæmt sem m.a. skilgreinir stefnu og vikmörk í tilteknum eignaflokkum og hefur að markmiði að ná sem hæstri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu sem fylgir fjárfestingum sjóðsins. Stjórnin hefur jafnframt sett sér áhættustefnu og áhættustýringarstefnu í samræmi við reglugerð nr. 590 frá 2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Í áhættustefnunni kemur fram viðhorf stjórnar til áhættu og áhættuþol sjóðsins. Í áhættustýringarstefnu kemur fram hvernig lífeyrissjóðurinn ætlar sér að stýra áhættuþáttum í daglegum rekstri sjóðsins. Arion banki tekur að sér heildar áhættustýringu sjóðsins með hliðsjón af ákvæðum laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og reglugerðar nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða og í samræmi við áhættustefnu og áhættustýringarstefnu stjórnar. Ábyrgðaraðili áhættustýringar er framkvæmdastjóri sjóðsins en áhættustýringu sjóðsins er útvistað til Arion banka. Áhættustjóri sjóðsins er starfsmaður bankans og ber hann ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á að eigið áhættumat sé framkvæmt a.m.k. árlega og hvenær sem verulegar breytingar verða á áhættusniði sjóðsins. Stjórnin ákveður ennfremur, að fengnum tillögum frá framkvæmdastjóra og áhættustjóra, helstu áherslupætti hverju sinni.

Stjórn sjóðsins hefur sett sér hluthafastefnu og stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Markmið stefnanna er að skilgreina þær kröfur sem Frjálsi lífeyrissjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra félaga sem hann fjárfestir í með tilliti til umhverfis-, félags- og stjórnarháttanna. Í stefnunum er að finna skýringar á því hvernig sjóðurinn hyggist beita rétti sínum sem hluthafi til að hafa áhrif á stjórnun og stefnu félaga þar sem hann er hluthafi. Með þeim hætti stuðlar sjóðurinn að auknu gagnsæi og trúverðugri aðkomu sinni að umræddum félögum. Þannig gefur sjóðurinn til kynna hvers sjóðurinn væntir af félögunum og hvers þau megi vænta af sjóðnum sem hluthafa. Í hluthafastefnunni er lögð áhersla á góða stjórnarhætti í félögum sem sjóðurinn á hlut í en í stefnu um ábyrgar fjárfestingar eru sett fram siðferðileg viðmið sjóðsins er varða umhverfis- og félagsleg málefni í sömu félögum.

Stjórnarháttayfirlýsing, frh.

Stjórn sjóðsins samanstendur af sjö stjórnarmönnum og þremur varamönnum og eru þeir allir kosnir af sjóðfélögum. Samkvæmt samþykktum sjóðsins skal kjósa tvo aðalmenn til þriggja ára í senn eða þrjá aðalmenn til þriggja ára í senn, eftir því sem við á. Einn varamaður skal kosinn til þriggja ára í senn. Aðalmenn í stjórn sjóðsins eru Ásdís Eva Hannesdóttir, stjórnarformaður, Magnús Pálmi Skúlason, varaformaður, Anna Sigríður Halldórsdóttir, Björn Ingi Víctorsson, Elías Jónatansson, Elín Þórðardóttir, og Jón Guðni Kristjánsson. Varamenn sjóðsins eru Helga Jóhanna Oddsdóttir, Hrafn Árnason og Sigurður H. Ingimarsson. Stjórn hefur metið óhæði stjórnarmanna í samræmi við Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja og er það niðurstaða stjórnar að Ásdís, Magnús Pálmi, Anna Sigríður, Elías, Elín, Jón Guðni, Helga Jóhanna og Sigurður séu öll óháðir stjórnarmenn. Björn Ingi aðalmaður og Hrafn varamaður eru háðir sjóðnum og rekstraraðila. Frekari upplýsingar um stjórnarmenn sjóðsins má finna á vefsíðu sjóðsins.

Stjórn skal sjá um að skipulag sjóðsins og starfsemi séu jafnan í góðu horfi og í samræmi við lög og reglur sem gilda um sjóðinn sem og samþykktir sjóðsins. Stjórn lífeyrissjóðs skal einnig hafa með höndum almennt eftirlit með rekstri, bókhaldi og ráðstöfun eigna sjóðsins. Hlutverk stjórnar er skilgreint nánar í samþykktum og starfsreglum stjórnar. Starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins. Stjórn sjóðsins hélt 16 stjórnarfundum á árinu 2020.

Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd og eru nefndarmenn Elín Þórðardóttir, formaður, Anna Sigríður Halldórsdóttir og Jón G. Kristjánsson. Stjórn hefur sett nefndinni starfsreglur þar sem kemur m.a. fram markmið, heimildir, skipulag, fundarstörf, hlutverk og ábyrgð. Endurskoðunarnefnd hélt 9 fundum á árinu 2020. Starfsreglur endurskoðunarnefndar eru aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins.

Stjórn sjóðsins framkvæmdi árangursmat í apríl 2020 þar sem hún lagði mat á störf og verkefni stjórnar, stjórnarformanns, framkvæmdastjóra og rekstraraðila.